

Improved Management of Contaminated Aquifers by Integration of Source Tracking, Monitoring Tools and Decision Strategies

Predlogi za izboljšanje razmer na področju upravljanja vodnih virov

Trajanje:

1. julij 2011 do 30. junij 2012

Koordinator:

dr. Brigita Jamnik

Sodelujoči:

dr. Mitja Janža, mag. Joerg Prestor, dr. Aleš Smrekar, dr. Urša Vilhar, Branka Bračič-Železnik, Mateja Breg Valjavec

Odgovorna ustanova:

JP VODOVOD-KANALIZACIJA d.o.o.

Projekt financirajo Evropska komisija preko finančnega mehanizma LIFE+, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje in Mestna občina Ljubljana.

KAZALO

1. UVOD	5
2. PODROČJE PRISTOJNOSTI DRŽAVNIH INSTITUCIJ	6
2.1. Uporaba odločitvenega orodja (decision support system, DSS) v odločevalskih procesih, ki vplivajo na vodne vire	6
2.2. Novelacija predpisa, ki ureja obvezne gospodarske javne službe na področju urejanja voda za primere preprečevanja onesnaženja podzemnih voda.....	8
2.3. Prisotnost inšpekcijskih služb, pristojnih za okolje, v primerih okoljskih nesreč, ki ogrožajo vodne vire	9
2.4. Operativni postopki za obveščanje Centra za obveščanje RS in Regijskih centrov za obveščanje...	10
2.5. Informiranje in ozaveščanje za potrebe odločitev v interventnih in sanacijskih ukrepih ob okoljskih nesrečah, ki ogrožajo vodne vire	12
2.6. Vzpostavitev stalno dostopnih veljavnih kontaktnih podatkov upravljavcev vodovodov za potrebe obveščanja.....	13
2.7. Načrt ravnanja ob večjih okoljskih nesrečah na reki Savi	14
2.8. Sanacija starih bremen v okolju, vključno z gramoznicami.....	14
2.9. Opredelitev velikosti zajetja v strokovnih podlagah za vzpostavitev vodovarstvenih območij	15
2.10. Koriščenje vloge deležnikov, ki imajo interes v prostoru, pri nadzoru nad vodovarstvenimi območji	16
2.11. Formalna ureditev pogojev za spremembo predpisov, ki urejajo vodovarstvena območja.....	17
2.12. Vzpostavitev hitrega obveščanja upravljavcev vodovodnih sistemov na podlagi rezultatov monitoringa podzemne vode v izjemnih primerih	19
2.13. Plačilo koncesije za odvzem podzemne vode iz virov izven javne preskrbe s pitno vodo	20
2.14. Vloga države pri vzpostavljanju pogojev za zmanjševanje razdrobljenosti vodovodnih sistemov in njihovega upravljanja	20
2.15. Obveznost lastnikov infrastrukture o vlaganjih v vodovodne in kanalizacijske sisteme	22
2.16. Predlog Uredbe o vzdrževalnih delih v javno korist na področju preskrbe s pitno vodo in ravnanja z odpadnimi vodami	23
2.17. Vzpostavitev metapodatkovnih baz okoljskih podatkov	24
2.18. Vzpostavitev sledenja nevarnih kemikalij na slovenskem ozemlju	25

2.19.	Predlog ukrepov za izboljšanje gospodarjenja z gozdovi na vodovarstvenih območjih (pripravila dr. Urša Vilhar).....	26
2.20.	Neodvisnost okoljskih poročil in presoj vplivov na okolje	28
2.21.	Dvig razumevanja »obremenjenosti vodnega vira«	29
2.22.	Določitev dopustne obremenjenosti vodnega vira z vidika izkoriščanja količin	30
2.23.	Definicija izraza »vodni vir«	30
2.24.	Sprememba označevanja zajetja	31
2.25.	Dopolnitev predpisov, ki obravnavajo preskrbo s pitno vodo, z definicijo procesa od vodovarstvenih območij do pipe uporabnika.....	32
2.26.	Poročanje izvajalcev javne preskrbe s pitno vodo glede na 22. člen Pravilnika o oskrbi s pitno vodo, 1. odstavek, 8. Alineja.....	33
2.27.	Informacije o ugotovitvah nadzora nad kakovostjo podzemne vode, ki niso zaznavne v monitoringu pitne vode	34
2.28.	Odmevna akcija sankcioniranja fizičnih ali pravnih oseb, ki nelegalno odlagajo odpadke.....	35
2.29.	Prenos pristojnosti preventivnega nadzora nad nelegalnim odlaganjem odpadkov na lokalne redarske službe.....	35
2.30.	Razširjanje hitro dostopnih informacij, kako se kršitelje okoljskih predpisov prijavlja in kje se kosovne in gradbene odpadke lahko odlaga.....	36
2.31.	Dokazilo o odlaganju gradbenih odpadkov kot del dokumentacije za uporabno dovoljenje.....	37
2.32.	Večja prisotnost okoljskih vsebin v šolskih programih	37
2.33.	Periodični pregled in obnova kanalizacijskih priključkov kot del gospodarske javne službe odvajanja odpadne vode.....	38
2.34.	Vzdrževanje malih komunalnih čistilnih naprav (< 50 PE) kot del obvezne gospodarske javne službe odvajanja odpadne vode	39
2.35.	Obveznost izvajalca javne službe oskrbe s pitno vodo in odvajanja in čiščenja odpadnih voda za ureditev pogodbenega odnosa z uporabniki.....	40
2.36.	Pogoji za usposobljenost izvajalcev kanalizacijskih priključkov	41
2.37.	Obveščanje uporabnikov na območjih, kjer izgradnja kanalizacije ni obvezna, o prepovedi uporabe pretočnih greznic	42
2.38.	Pristojnost inšpekcijskih služb o nadzoru nad nepretočnimi greznicami	43

3. PODROČJE PRISTOJNOSTI LOKALNE SKUPNOSTI	43
3.1. Izgradnja manjkajočega kanalizacijskega sistema	43
3.2. Poenotenje monitoringa vodnih virov lokalne skupnosti z izvajalci gospodarske javne službe preskrbe s pitno vodo	44
3.3. Vzdrževanje spletnega pregledovalnika okoljskih podatkov za Mestno občino Ljubljana	45
3.4. Prenos koncepta spletnega pregledovalnika okoljskih podatkov na druga vodovarstvena območja	45
4. PODROČJE PRISTOJNOSTI UPRAVLJAVCEV VODOVODNIH IN KANALIZACIJSKIH SISTEMOV	46
4.1. Dopolnitev programa ukrepov v primeru izrednih dogodkov na nivoju izvajalcev javne preskrbe s pitno vodo	46
4.2. Uporaba odločitvenega orodja (DSS) v izrednih razmerah	47
4.3. Vzpostavitev odnosa s kmetovalci	47
5. PODROČJE PRISTOJNOSTI STROKE.....	48
5.1. Vzpostavitev predlogov za prednostne projekte s področja upravljanja voda	48
5.2. Dopolnitev načrta upravljanja z vodami s predlogi ukrepov projekta INCOME.....	48

1. UVOD

V okviru projekta INCOME, katerega dolgoročni cilj je trajnostno vzdržno in učinkovito upravljanje vodnih virov, kot enega izmed ključnih ciljev projekta izpostavljam predlog izboljšav za upravljanje le teh.

Pobuda za projekt INCOME in potreba po izboljšavah se je porodila kot posledica izkušenj zadnjih desetletij in vrste izrednih dogodkov, odstopanj od pričakovanj in napačnih odločitev o rabi prostora in aktivnostih na vodovarstvenih območjih, ki negativno vplivajo na kakovost in količino vodnih virov in ki jih najbolj zaznavajo neposredno prizadeti deležniki:

- uporabniki prostora, ki mnogokrat ne razumejo pomena omejitev rabe prostora,
- uporabniki pitne vode, ki izražajo skrb za svoje zdravje,
- upravljavci vodovodnih sistemov, ki nosijo odgovornost za varno oskrbo s pitno vodo, a nimajo ustreznih pristojnosti za ukrepanje,
- odločevalci, ki jim pritiski različnih interesnih skupin ali zakonodaja ne omogočajo strokovno vzdržnih odločitev,
- stroka, katere mnenje ni bilo upoštevano kljub strokovno utemeljenim argumentom.

Vzrokov za odstopanja od pričakovanih razmer pri upravljanju vodnih virov je več: nepripravljenost na dialog, nepravočasna priprava predpisov, nestrokovno ravnanje zaradi neznanja ali tudi neodgovornosti, pa tudi nepredvidljiva naključja. Področja, kjer bi bile potrebne izboljšave, so številna. Področje veljavnosti pravnih aktov je le na prvi pogled tisto, ki bi zahtevalo največ sprememb, saj pregled obstoječe slovenske zakonodaje kaže, da v njej ni velikih odstopanj od evropskih predpisov, zaradi česar bi bila kakovost in količina vodnih virov lahko ogrožena. Problemi torej izvirajo od drugod, prvenstveno iz neizvajanja zakonodaje. V poročilo namenoma ne vključujemo le najbolj izpostavljenih področij upravljanja vodnih virov, kot so vzpostavitev in izvajanje zakonodaje, ampak sem uvrščamo tudi področja, ki ne spadajo med tista s takojšnjimi in najmočnejšimi vplivi na stanje vodnih virov v Sloveniji, kot sta npr. izobraževanje in ozaveščanje, ki delujejo na dolgi rok.

Glavni vir za pripravo pričujočega gradiva so dolgoletne izkušnje projektnih partnerjev, pridobljene pri izvedbi raziskovalnih in drugih projektov, ki se prepletajo z upravljanjem vodnih virov ter tiste izkušnje, s katerimi smo se projektni partnerji soočili pri rednem delu. Kot pomemben vir informacij za pripravo gradiva so nam služile delavnice, na katerih smo se srečevali s predstavniki različnih strokovnih področij, kar nam je omogočilo vsaj delen vpogled v njihovo področje dela, razmišljanje in probleme, s katerimi se soočajo, kadar se njihovo delo prepleta s področjem upravljanja vodnih virov.

V poročilu se dotikamo obstoječih ukrepov in kritično razmišljamo o porazdelitvi odgovornosti in pristojnosti zanje. Obravnavamo tudi nevezdržnost določenih postopkov in predlagamo ukrepe za njihovo izboljšavo. Ugotavljamo, kateri ukrepi so nujni in predlagamo nosilca izvedbe. Predlagane ukrepe aktivno povezujemo s predlogi ukrepov Načrtom upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja (v nadaljnjem besedilu NUV, http://www.izvrs.si/pregledovalnik_vtpv/).

Poročilo je razdeljeno na več poglavij glede na pristojnosti deležnikov:

1. Področje pristojnosti državnih institucij
2. Področje pristojnosti lokalne skupnosti
3. Področje pristojnosti upravljavcev vodovodnih in kanalizacijskih sistemov
4. Področje pristojnosti stroke

2. PODROČJE PRISTOJNOSTI DRŽAVNIH INSTITUCIJ

2.1. Uporaba odločitvenega orodja (decision support system, DSS) v odločevalskih procesih, ki vplivajo na vodne vire

2.1.1. Obrazložitev:

Pristojne službe za ukrepanje v primeru okoljskih nesreč na vodovarstvenih območjih, vključno z upravljavci vodovodnih sistemov, v slovenskem prostoru niso dovolj pripravljene na takojšnje strokovno utemeljeno ukrepanje, saj za to ni strokovnih podlag. Šele po ugotovitvi, da je do okoljske nesreče že prišlo, pristojne službe (koncesionar za izvajanje obvezne gospodarske javne službe na področju urejanja voda) in enote za ukrepanje na lokalnem nivoju pričnejo z zbiranjem potrebnih podatkov (informacije o vodovarstvenih območjih, oddaljenosti od črpališč, smeri in času poti površinske ali podzemne vode itd.), ki so osnova za odločitve.

V okviru INCOME projekta je bil razvit računalniški sistem za podporo odločitvam, ki v primeru okoljskih nesreč na vodovarstvenih območjih vodnih virov za mesto Ljubljana nudi ključne informacije za ukrepanje in predlaga, kaj je potrebno storiti, da preprečimo ali vsaj omilimo posledice v okolju. Računalniški sistem je namenjen uporabi za deležnika, ki pozna lokalne razmere in ima velik interes ohranitve vodovarstvenega prostora, to je upravljavcu vodovodnega sistema. V procesu priprave

računalniškega orodja je bilo namreč ugotovljeno, da druge pristojne službe (npr. oddelki mestne uprave, pristojni za zaščito in reševanje, regijski center za obveščanje in gasilska brigada) ne izkazujejo velikega interesa za uporabo orodij, ampak predvsem za napotke, ki sledijo iz le-teh.

Država Slovenija vzpostavlja ekspertno numerične sisteme za podporo pri odločanju na aluvialnih telesih podzemnih voda, ki predstavljajo glavne rezervoarje podzemne vode v Sloveniji (Nadgradnja sistema za spremljanje in analiziranje stanja vodnega okolja v Sloveniji«, BOBER, Boljše Opazovanje za Boljše Ekološke Rešitve; angl. Better Observation for Better Environmental Response). Vzpostavljeni matematični modeli so osnova za pripravo orodja za podporo odločitvam v izrednih razmerah in v naslednjih korakih omogočajo prenos v uporabo na lokalni nivo tudi v primeru okoljskih nesreč.

Predlog:

Po vzpostavitvi šestih regionalnih modelov toka podzemne vode za Mursko/Prekmursko polje, za Dravsko/Ptujsko polje, za Spodnjo Savinjsko dolino, za Krško polje, za Kranjsko/Sorško polje in za Ljubljansko polje je le-te smiselno nadgraditi v računalniške odločitvene sisteme za podporo odločitvam v izrednih razmerah na obravnavanih na vodnih virih. Uporabnik na lokalnem nivoju je občinska služba, pristojna za varstvo okolja ali za izvedbo ukrepov v izrednih zamerah ali upravljavec vodovodnega sistema v primeru, da izvaja naloge po pooblastilu občine.

Povezava z NUV:

2.1.1.4 Temeljni ukrepi za področje onesnaževanja - nadgradnja sistema za spremljanje in analiziranje stanja vodnega okolja v Sloveniji

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Agencija RS za okolje, v sodelovanju z občinami, izobraževanje: inštitucije z znanjem in izkušnjami iz hidrogeologije

2.1.2. Obrazložitev:

Drugi del računalniškega odločitvenega sistema omogoča tudi strokovno podporo dolgoročnim odločitvam o rabi kmetijskega prostora z izračunom stroškov, ki bi jih povzročili izbrani ukrepi. Operativni program za varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijske proizvodnje, ki se periodično novelira vsaj na štiri leta, mora vsebovati vse potrebne ukrepe, ki prispevajo z zmanjševanju obremenitve voda iz kmetijske proizvodnje. Odločitveno orodje omogoča ugotavljanje vpliva učinkov sprememb v kmetijski proizvodnji na kakovost vodnih virov, vzporedno pa omogoča tudi spremljanje ekonomskih kazalnikov predlaganih ukrepov, kar je pomembna osnova za odločitev o usmerjanju kmetijstva. Odločitveni sistem je možno brez prilaganja posameznim območjem prenesti v uporabo za celotno območje Slovenije.

Predlog:

Odločitveni sistem, ki omogoča podporo odločitvam o rabi kmetijskega prostora naj se prenese v projekt priprave akcijskih programov za uporabo rastlinskih hranil in rastlinskih zaščitnih sredstev za celotno območje Slovenije.

Povezava z NUV:

2.1.1.2 Temeljni ukrepi za področje onesnaževanja iz kmetijskih virov

2.1.4.5 Temeljni ukrepi za ranljiva območja

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, institucije, pristojne za izvedbo ukrepov nacionalnega programa upravljanja z vodami

2.2. Novelacija predpisa, ki ureja obvezne gospodarske javne službe na področju urejanja voda za primere preprečevanja onesnaženja podzemnih voda

Obrazložitev:

Uredba o načinu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda in o koncesijah teh javnih služb (Ur.l. RS 109/2010) ureja izvajanje, organizacijo, financiranje in koncesijo za izvajanje obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda, a eksplicitno ne obravnava področja ravnanja v primeru naravnih nesreč, ki ogrožajo podzemne vode. 12.čl. Uredbe v drugem odstavku določa, da je predmet koncesije iz tretjega odstavka 6. člena uredbe izvajanje del in storitev čiščenja gladine celinskih voda ter preprečevanja onesnaženja vodnih in priobalnih zemljišč celinskih voda iz okvira javne službe na celotnem območju Republike Slovenije, medtem ko tretji odstavek 6.čl. določa, da se koncesija za izvajanje del in storitev čiščenja gladine celinskih voda ter preprečevanja onesnaženja vodnih in priobalnih zemljišč celinskih voda iz okvira javne službe zaradi naravnih in drugih nesreč podeli enemu koncesionarju na celotnem območju Republike Slovenije. Uredbo je mogoče v 2. Odstavku 10.čl. razumeti, da v izrednih razmerah pokriva tudi izvajanje javne službe, kadar je potrebna sanacija zaradi onesnaženja podzemnih voda: Za javne službe, ki se izvajajo na podlagi koncesije, se v koncesijski pogodbi podrobneje uredi tudi možnost opravljanja določenih del in storitev v primeru sanacije posledic naravne nesreče zaradi škodljivega delovanja voda in izrednega onesnaženja voda kot posledici naravne ali druge nesreče skladno Zakonom o vodah in na njegovi podlagi izdanimi predpisi. A besedilo se v praksi lahko tolmači na način, da navedeno velja le za celinske vode in ne podzemne, kar se v praksi tudi izvaja.

Izvajalec odprave posledic onesnaženja v podzemni vodi oz. izvajalec sanacijskih ukrepov v primerih, ko se intervencija od nenadnih onesnaženih podzemnih voda zaključi in je sanacija potrebna za preprečitev nadaljnje škode, torej ni definiran, zato se sanacijski ukrepi oz. izvedba ukrepov v podzemnih vodah na območju Slovenije ne izvajajo. Ukrepi, ki bi sledili intervenciji, lahko do določene meje preprečijo dolgoročno škodo in skrajšajo čas ter stroške morebitnih dolgoročnejših sanacijskih ukrepov. Ker ni jasna razmejitev med interventnimi in sanacijskimi ukrepi, se s sanacijskimi ukrepi čaka predolgo, oz. se ne izvedejo (primer razlitja naftnih derivatov pri Torovem). Prav tako se ne izvajajo ukrepi v primerih nenadnih odkritij onesnaževal v podzemni vodi, ki so vir pitne vode. Izvajanje ukrepov je v veliki meri prepuščeno odločitvam izvajalcev javne preskrbe s pitno vodo (primer metazaklora v vodarni Kleče v Ljubljani ali mikrobiološko onesnaženje v občini Loški potok).

Predlog:

Uredba o načinu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda in o koncesijah teh javnih služb (Ur.l. RS 109/2010) se dopolni na način, da se nedvoumno obravnava tudi predmet koncesije za izvajanje preprečevanja onesnaženja podzemnih voda. Definira se mejo med interventnimi, nujno potrebnimi sanacijskimi ukrepi in dolgoročnimi sanacijskimi ukrepi, za katere se pripravlja program za izvedbo sanacije.

Povezava z NUV:

2.1.5.1 Temeljni ukrepi za področje onesnaževanja zaradi incidentnih dogodkov – stacionarni viri, cestni in železniški promet

2.1.5.2 Temeljni ukrepi za varstvo pred onesnaževanjem zaradi nesreč pri prevozu nevarnega blaga v cestnem, železniškem in zračnem prometu ter ob jedrskih nesrečah

DDU4. Priprava navodila za izvedbo in delovanje javne službe pri izvedbi interventnih ukrepov ob naravni nesreči zaradi škodljivega delovanja voda ali izrednem onesnaženju

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.3. Prisotnost inšpekcijskih služb, pristojnih za okolje, v primerih okoljskih nesreč, ki ogrožajo vodne vire

Obrazložitev:

Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo, hrano in okolje, ki je organ v sestavi Ministrstva za kmetijstvo in okolje, izvaja inšpekcijski nadzor nad izvajanjem oziroma spoštovanjem predpisov s področja okolja.

Praktične izkušnje v primeru okoljskih nesreč kažejo, da dežurne službe območnih enot inšpektorata, pristojnega za okolje, niso vedno v pripravljenosti. Ob tovrstnih dogodkih je nujna udeležba pristojnih inšpekcijskih služb, ki imajo večjo pristojnost od drugih sodelujočih v interventnem postopku, pa tudi znanja in izkušnje za prepoznavanje dejanskega stanja. Udeleženci ob interventnem ukrepanju so pogosto nemočni zaradi premajhnih pristojnosti, zato ni možno pridobiti celovitih informacij, poleg tega pa institucije s pristojnostmi (npr. policija) nimajo ustreznih strokovnih znanj. Udeležba predstavnikov okoljske inšpekcije mora biti stalna praksa pri tovrstnih dogodkih.

Predlog:

Vzpostaviti redne dežurne službe območnih enot inšpektorata, pristojnega za okolje.

Povezava z NUV:

DUPPS4 Okrepitev inšpekcijskih služb

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.4. Operativni postopki za obveščanje Centra za obveščanje RS in Regijskih centrov za obveščanje

Obrazložitev:

Standardni operativni postopki za ukrepanje ReCO Ljubljana ob množični nesreči na avtocesti (Uprava RS za zaščito in reševanje, Urad za preventivo in operativne zadeve, Izpostava Ljubljana, Številka: 842-13/2008-70, Datum: 25. 11. 2008) v II. poglavju navajajo seznam institucij, ki se obveščajo. Med navedenimi institucijami ni institucije, ki bi imela znanja in izkušnje s področja zaščite podzemnih voda, niti upravljavca vodovodnega sistema, ki mora svoje aktivnosti prilagajati razmeram na prispevnih območjih.

Standardni operativni postopki za ukrepanje ReCO Ljubljana v primeru nesreč v cestnem prometu (Uprava RS za zaščito in reševanje, Urad za preventivo in operativne zadeve, Izpostava Ljubljana, Številka: 842-13/2008-71, Datum: 1.12. 2008), navaja seznam obveščanih institucij. Tudi v tem primeru med navedenimi institucijami ni institucije, ki bi imela znanja in izkušnje s področja zaščite podzemnih voda, niti upravljavca vodovodnega sistema. Avtocestni obroč mesta Ljubljane poteka v glavni po

vodovarstvenih območij (Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja, Ur.l. RS 120/04, 7/06).

Regijski načrt zaščite in reševanja ob železniški nesreči na območju ljubljanske regije (Izpostava URSZR, verzija 2.0, december 2007) prav tako navaja nazive inštitucij za obveščanje v primeru nesreče pri prevozu nevarnega blaga, a institucij s področja zaščite podzemnih voda ali izvajanja preskrbe s pitno vodo ni. Tudi železniška mreža v Ljubljani in okolici poteka po vodovarstvenih območjih.

Regijski načrt zaščite in reševanja ob množični nesreči na avtocesti na območju ljubljanske regije (Izpostava URSZR, verzija 1.0, januar 2008), prav tako navaja nazive inštitucij za obveščanje, a institucij s področja zaščite podzemnih voda ali izvajanja preskrbe s pitno vodo ni, prav tako se za razliko od nesreč na železniškem omrežju ReCO ne obvešča izvajalca javne službe Drava, VGP Ptuj neposredno, ampak se o tem odloči poveljnik CZ za ljubljansko regijo. Inšpektorat RS, pristojen za okolje, je vključen med obveščane inštitucije.

Načrt MOL za zaščito in reševanje ob nesrečah z nevarnimi snovmi (842-19/2006, julij 2007) navaja JP Vodovod-Kanalizacija v poglavju 4.1.5. med razpoložljivimi silami za izvajanje pristojnosti MOL. Na str.73 dokument navaja, da ReCO nadalje obvešča dežurne službe javnih podjetij v pristojnosti MOL, a se le-to ne izvaja, ker ni vključeno v zgoraj navedene primere dokumentov.

V shemi obveščanja ob okoljskih nesrečah upravljavcev vodovodov ni in niso prepoznani kot deležniki, ki morajo prilagajati svoje delovanje posledicam nesreče, ampak v splošnem le kot sile zaščite in reševanja.

Predlog :

Seznam obveščanih Republiških centrov za obveščanje v primeru nesreč z nevarnimi snovmi se dopolni z naslovom izvajalca obvezne gospodarske službe preskrbe s pitno vode. Seznam se dopolni na osnovi načrta zaščite in reševanja, ki ga pripravijo izvajalci javne preskrbe s pitno vodo (glej tč. 4.1.)

Po določitvi koncesionarja iz tč. 2.2. se seznam obveščanih dodatno dopolni.

Predlog nosilca:

Ministrstvo za obrambo oz. Uprava RS za zaščito in reševanje, Izpostave ZR po Sloveniji

2.5. Informiranje in ozaveščanje za potrebe odločitev v interventnih in sanacijskih ukrepih ob okoljskih nesrečah, ki ogrožajo vodne vire

Obrazložitev:

Ob okoljskih nesrečah sta instituciji, ki sprožita obveščanje deležnikov, vključenih v postopke intervencije in eventualne sanacijske ukrepe, Center za obveščanje RS (CORS) in Regijski center za obveščanje (ReCO). Kot je obrazloženo v tč. 2.4., upravljavci vodovodov niso nedvoumno vključeni v načrte obveščanja, a je problem rešljiv (tč. 4.1.). Osebe, ki obveščajo, pa nimajo dovolj informacij, kakšne posledice lahko okoljska nesreča v okolju povzroči, zato se lahko pri obveščanju morebiti ne zazna pomena obveščanja upravljavcev vodovodov in se jih iz seznama obveščanih izpusti tudi zaradi neinformiranosti. Program za podporo odločanju v primeru okoljskih nesreč (2.1.1.), ki je nastal v okviru projekta INCOME, ne bo uporaben na nivoju CORS in RECO, a ga je smiselno predstaviti sodelujočim v postopkih obveščanja z namenom, da se osebje ozavesti in poudari pomen njihovega dela.

Izobraževanje se je v okviru INCOME projekta že izvedlo za interventne skupine Gasilske brigade Ljubljana in za občinske uradnike, ki se ukvarjajo z načrtovanjem in izvedbo ukrepov v izrednih razmerah, ki bi lahko ogrozile vodne vire.

Delovna mesta Gasilske brigade Ljubljana se je opremilo z gradivom v obliki, ki je bila dogovorjena glede na razpoložljivo programsko opremo operaterjev (tiskana verzija in e-verzija, uporabna v GIS okolju) in ki prikazuje nujnost obveščanja upravljavca vodovodnega sistema v odvisnosti od položaja nesreče glede na vodovarstveno območje, vrsto nevarne snovi in razsežnost nesreče.

Predlog ukrepa:

Izvede se usposabljanje za osebje ReCO, Izpostava Ljubljana, katerega namen je informirati osebje o pomenu vodovarstvenih območij in o izvedbi potrebnih ukrepov v primeru nesreče z nevarnimi snovmi.

Izkušnje (vključno z INCOME predlogom Jamnik B., Janža M., Šram D. (2012): Predlog obveščanja upravljavca vodovodnega sistema v primeru nesreč na VVO, <http://www.life-income.si/strokovna-gradiva>) se prenese na ReCO drugih izpostav v povezavi z odločitvenimi sistemi iz tč. 2.1.

Povezava z NUV:

2.1.5.2 Temeljni ukrepi za varstvo pred onesnaževanjem zaradi nesreč pri prevozu nevarnega blaga v cestnem, železniškem in zračnem prometu ter ob jedrskih nesrečah

2.1.5.1 Temeljni ukrepi za področje onesnaževanja zaradi incidentnih dogodkov – stacionarni viri, cestni in železniški promet

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Ministrstvo za obrambo, občine, izobraževanje: institucije z izkušnjami in znanji s področja hidrogeologije

2.6. Vzpostavitev stalno dostopnih veljavnih kontaktnih podatkov upravljavcev vodovodov za potrebe obveščanja

Obrazložitev:

Ob okoljskih nesrečah sta instituciji, ki sprožita obveščanje deležnikov, vključenih v postopke intervencije in eventualne sanacijske ukrepe, Center za obveščanje RS (CORS) in Regijski center za obveščanje (ReCO). V primeru, da so kontaktni podatki za obveščanje upravljavcev vodovodov že bili posredovani, se običajno ne ažurirajo.

Predlog ukrepa:

ReCO mora razpolagati z ažuriranimi kontaktnimi podatki upravljavcev vodovodov. Vzpostaviti je potrebno redne periodične postopke, v katerih upravljavci vodovodov sporočajo kontaktne podatke na letni ravni, npr. ob oddaji Programa preskrbe s pitno vodo za prihodnje leto ali v letnem poročilu o izvajanju javne službe preskrbe s pitno vodo. To periodično poročanje je namreč že vzpostavljeno in na ta način se zato upravljavcev vodovodnih sistemov z dodatnim poročanjem ne bremeni. Pridobljene podatke na nivoju ministrstva, pristojnega za okolje, je potrebno prenesti na operativni nivo ReCO.

Povezava z NUV:

2.1.5.2 Temeljni ukrepi za varstvo pred onesnaževanjem zaradi nesreč pri prevozu nevarnega blaga v cestnem, železniškem in zračnem prometu ter ob jedrskih nesrečah

2.1.5.1 Temeljni ukrepi za področje onesnaževanja zaradi incidentnih dogodkov – stacionarni viri, cestni in železniški promet

Predlog nosilca izvedbe:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Ministrstvo, pristojno za obrambo

2.7. Načrt ravnanja ob večjih okoljskih nesrečah na reki Savi

Obrazložitev:

Reka Sava je napajalna komponenta vodonosnika Ljubljanskega polja. Okoljska nesreča z nevarnimi snovmi gorvodno od vodovarstvenih območij bi v določenih pogojih kljub razmeroma velikemu pretoku reke v običajnih razmerah predvidoma lahko povzročila onesnaženje vodnega vira v Ljubljani, pa tudi gorvodno (Sorško polje) in dolvodno od Ljubljane (Krška kotlina). V Sloveniji ne poznamo akcijskih načrtov, ki bi ustrezno obravnavali ukrepe ob okoljskih nesreče na vodotokih, ki napajajo vodonosnike, ki so vir pitne vode. V HACCP načrtu upravljavca vodovodnega sistema v Ljubljani je potencialno onesnaženje reke Save opredeljeno kot tveganje za varnost preskrbe s pitno vodo.

Predlog:

Akcijski načrt ukrepov ob večjih okoljskih nesrečah na reki Savi presega pristojnosti upravljavca vodovodnega sistema v Ljubljani, ki problematiko lahko obravnava le kurativno, pa tudi pristojnih oddelkov mestne uprave in regijskih enot. V prvem koraku je potrebna strokovna presoja o smiselnosti priprave akcijskega načrta za ukrepe v izrednih razmerah na reki Savi, nato pa šele morebitna obravnava smiselnih in primernih ukrepov in povezava deležnikov. Na podlagi rezultatov strokovne presoje je potrebno izkušnje prenesti tudi na druga območja v Sloveniji.

Predlog nosilca izvedbe:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Ministrstvo, pristojno za obrambo

2.8. Sanacija starih bremen v okolju, vključno z gramoznicami

Obrazložitev:

V resoluciji o nacionalnem programu varstva okolja (ReNPVO) je med strateškimi usmeritvami omenjena sanacija degradiranih območij, a med njimi niso eksplicitno omenjena stara bremena, ki ogrožajo podzemne vode (gramoznice, industrijska območja, odlagališča). Tudi v poglavju resolucije, ki govori o nacionalnem programu upravljanja z vodami (I. Upravljanje voda, II. Varstvo voda) ni zapisa, iz katerega bi bilo moč razbrati, da je sanacija starih bremen v okolju del nacionalnega programa varstva voda. NUV med temeljnimi ali dopolnilnimi ukrepi ne navaja predlogov za izboljšanje razmer. Med okoljskimi dokumenti ni moč najti programa ukrepov za zmanjšanje onesnaževanja okolja iz tovrstnih starih bremen.

Predlog ukrepa:

Pripraviti je treba program ukrepov za sanacijo starih bremen, ki v prvi fazi vključuje njihovo evidentiranje. Evidentiranje starih bremen se izvede kot redna naloga javnih zavodov, katerih javna služba je financirana iz državnega proračuna. Na osnovi analize tveganja, ki upošteva resnost posledic (zdravstvenih, ekonomskih, socialnih, itd.) in verjetnost pojava nevarnega dogodka v primeru, da še ni zaznan z monitoringi stanja, se določi prioriteten vrstni red sanacij, saj sanacija vseh starih bremen realno ni izvedljiva.

Povezava z NUV:

/

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.9. Opredelitev velikosti zajetja v strokovnih podlagah za vzpostavitev vodovarstvenih območij

Obrazložitev:

Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Ur.l. RS. 64/04, 5/06, 58/11) v 22. členu določa mejo območja zajetja oz. njegovo površino. V prvi točki pravilnik definira mejo območja zajetja, ki je praviloma 10 m okrog in/ali vzvodno od zajetja za vodnjak ali drenažno zajetje. V drugi točki pa definira mejo območja zajetja za kraški izvir, ki je praviloma 20 m okrog zajetja. Izraz »praviloma« seveda omogoča večja ali manjše razdalje, a ne spodbuja k realizaciji sprememb.

Dejavnosti na najožjem vodovarstvenem območju v neposredni bližini zajetja (>10 m) s predpisi niso omejene tako, da bi bila tveganja s površine vedno zmanjšana do sprejemljivega vpliva na vodni vir v zajetju. Vzrok je tudi v tem, da so zajetja v uporabi že desetletja dolgo in da je odkup dodatnih zemljišč na najožjem vodovarstvenem območju zaradi dolgotrajnosti postopkov in finančnih obremenitev upravljavcev vodovodnih sistemov ali občine otežen. Ker ni spodbud za te postopke s strani predpisov in ni strokovnih osnov zanje, se tovrstni postopki ne izvajajo. Ker ni kriterijev, tudi ni nedvoumno jasno, na katerih najožjih vodovarstvenih območjih bi bila razširitev območja zajetja strokovno utemeljena. Kadar pa podatki (npr. rezultati laboratorijskih preskušanj) nedvoumno dokazujejo hitre in neobvladljive vplive na parametre vode v zajetju iz neposredne površine tudi na razdalji, večji od 10 m, le-to predstavlja razlog za vzpostavitev strokovnih osnov za razširitev območja zajetja.

Predlog:

Predpis, ki ureja kriterije za vzpostavitev vodovarstvenih območij, se dopolni na način, ki jasno navaja možnost razširitve območja zajetja. To bo predstavljalo spodbudo upravljavcem vodovodov ali stroki, da predlaga razširitev, če obstajajo strokovni razlogi za to.

Povezava z NUV:

2.1.4.1 Temeljni ukrepi za vodovarstvena območja

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.10. Koriščenje vloge deležnikov, ki imajo interes v prostoru, pri nadzoru nad vodovarstvenimi območji

Obrazložitev:

Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo, hrano in okolje, ki je organ v sestavi Ministrstva za kmetijstvo in okolje, izvaja inšpekcijski nadzor nad izvajanjem oziroma spoštovanjem predpisov s področja okolja. V delovno področje spada tudi nadzor nad varstvom okolja in narave, vodnim režimom, urejanjem voda in gospodarjenjem z njimi, graditvijo objektov in gradbenih konstrukcij. Število inšpektorjev, oseb s posebnimi pooblastili, je omejeno in njihova prisotnost na terenu, kjer so odstopanja od določb zakonodaje opazna, je zato le občasna.

Zakon o vodah (Ur.l. RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdrI-A, 41/04-ZVO-1, 57/08) predvideva vzpostavitev vodovarstvenega nadzora, ki se nanaša na spoštovanje prepovedi, omejitev in varstvenih režimov, s strani vodovarstvenih nadzornikov (rečni in morski nadzorniki).

V prostoru je že aktivnih kar nekaj deležnikov, ki imajo interes varovanja okolja. Zakon o divjadi in lovstvu (ZDLov-1, Ur.l. RS 16/2004, Ur.l. RS 120/2006 Odl.US: U-I-98/04, Ur.l. RS 17/2008) v 20.čl. npr. definira naloge Zavoda, v 21.čl. pa naloge lovskih organizacij. Med nadzornimi nalogami lovskih organizacij bi bilo mogoče eksplicitno navesti nadzorno nalogo nad varstvom okolja in narave.

Zakon o gozdovih (ZG) Ur.l. RS 30/1993, Ur.l. RS 13/1998 Odl.US: U-I-53/95, 24/1999 Skl.US: U-I-51/95, 56/1999-ZON (31/2000 popr.), 67/2002, 110/2002-ZGO-1, 112/2006 Odl.US: U-I-40/06-10, 115/2006, 110/2007, 61/2010 Odl.US: U-I-77/08-14, 106/2010 v 50.čl. definira tudi javno gozdarsko službo, a le-ta nima nedvoumne nadzorne naloge nad varstvom okolja in narave.

Izvajalci javne službe preskrbe s pitno vodo morajo imeti glede na določbe 10.čl. Pravilnika o pitni vodi (Ur.l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) vzpostavljen HACCP sistem, ki omogoča prepoznavanje mikrobioloških, kemičnih in fizikalnih agensov, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje uporabnikov. Brez rednih ogledov prispevnih območij črpališč oz. vodovarstvenih območij prepoznavanje nevarnih dogodkov ni možno. Iz tega razloga je smiselno, da se naloži obveznost vodovarstvenega nadzornika upravljavcem vodovodov, ker te dejavnosti že izvajajo v praksi.

Predlog:

V predpise, ki urejajo področje institucij, ki svoje aktivnosti izvajajo v naravnem okolju, naj se umestijo določbe, ki bodo nedvoumno določale nadzorne naloge nad varstvom okolja in narave na splošno in ne izključno na področju dela, ki ga opravljajo, npr. preko obveznosti imenovanja vodovarstvenih nadzornikov.

Povezava z:

DUPPS4 Okrepitev inšpekcijskih služb

DDU2 Vzpostavitev službe vodovarstvenega nadzora

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.11. Formalna ureditev pogojev za spremembo predpisov, ki urejajo vodovarstvena območja

Obrazložitev:

Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Ur.l. RS, 64/04, 5/06, 58/11) določa kriterije za določitev zunanjih meja in meja notranjih območij, izhodišča za določitev vodovarstvenega režima v zvezi s posegi v okolje, ki so glede na kriterije za določitev meja tveganje za onesnaženje vodnega telesa in druga vprašanja, potrebna za določitev vodovarstvenega območja. V obdobju od vzpostavitve zakonodaje, ki ureja vodovarstvena območja, se ugotavlja, da se občasno pojavijo pobude po spremembi vodovarstvenih območij, ki ne temeljijo na novih strokovnih izhodiščih, ampak na interesih uporabnikov prostora.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Ur.l. RS 58/11) navaja, da določitev vodovarstvenega režima na notranjih območjih izhaja iz značilnosti

obravnavanega območja, ugotovljenih na podlagi izhodišč za opredelitev vodovarstvenega območja iz 4. člena tega pravilnika. Pripravljaivec strokovnih podlag iz 53. člena tega pravilnika izbere predlog stopnje varovanja tako, da so prepovedi, omejitve in zaščitni ukrepi glede na značilnosti posameznega vodovarstvenega območja jasno določeni in strokovno utemeljeni. V predlogu stopnje varovanja iz drugega odstavka tega člena se lahko za posamezno notranje vodovarstveno območje določi strožji ali blažji vodovarstveni režim kot izhaja iz priloge 1 tega pravilnika, če to zahtevajo značilnosti obravnavanega območja, ugotovljene na podlagi izhodišč za opredelitev vodovarstvenega območja iz 4. člena tega pravilnika.

Sprememba Pravilnika je v času poteka projekta INCOME prinesla potrebno spremembo, katere smiselnost potrjujejo tudi praktične izkušnje projekta INCOME in izsledki delavnic: prepovedi, omejitve in zaščitne ukrepe je potrebno prilagajati specifičnim razmeram vodovarstvenega območja. Opozarjamo pa, da trenutni predpis spodbuja prilagoditev strokovnih podlag trenutnim subjektivnim ocenam oz. omogoča, da pod določenimi pogoji prevladajo argumenti enega strokovnega področja nad drugim.

Predlog:

V predpisih oz. določbah zakonodaje, ki urejajo vodovarstvena območja, je treba določiti pogoje, pod katerimi se izjemoma lahko prične postopek sprememb predpisov, ki določajo meje vodovarstvenih območij, zaščitne ukrepe, prepovedi in omejitve. Predpis naj definira korake do sprejema predpisa. Sodelujoče institucije pri pripravi strokovnih podlag naj mnenja v zaključku postopka usklajujejo na usklajevalni konferenci, ki je zadnja faza postopka in naj ne zagovarjajo svojih mnenj v postopkih vedno ločeno, kot doslej, ker se s tem slabi moč strokovnih argumentov, istočasno pa ne omogoča ustrezne izmenjave strokovnih mnenj. Pripravljalci strokovnih podlag trenutno ne vedo, iz kakšnih razlogov je prišlo v nadaljnjem postopku do odstopanj od njihovih predlogov, kar je s strokovnega stališča nesprejemljivo.

Aktualen predlog strokovnih podlag iz 53. člena Pravilnika mora biti stalno dostopen zainteresirani strokovni javnosti.

Povezava z NUV:

2.1.4.1 Temeljni ukrepi za vodovarstvena območja

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.12. Vzpostavitev hitrega obveščanja upravljavcev vodovodnih sistemov na podlagi rezultatov monitoringa podzemne vode v izjemnih primerih

Obrazložitev:

Monitoring kakovosti podzemnih voda zaradi ugotavljanja kemijskega in količinskega stanja podzemnih voda zagotavlja država (24.čl. Uredbe o stanju podzemnih voda (Ur.l. RS 25/09)). Monitoring podzemnih voda se izvaja na podlagi programa monitoringa kemijskega stanja in programa monitoringa količinskega stanja podzemnih voda, ki ju pripravi ministrstvo, pristojno za okolje (18.čl. Pravilnika o monitoringu podzemnih voda (Ur.l. RS 31/09)). Ministrstvo za vsako koledarsko leto pripravi poročilo. Poročilo o stanju podzemnih voda se pripravi vsako leto do 31. oktobra za preteklo leto in se ga objavi na spletni strani Agencije RS za okolje.

Monitoring kakovosti podzemnih voda je projekt, katerega namen je dolgoročno spremljanje kakovosti podzemnih voda z namenom trajnostnega upravljanja vodnih virov. Upravljavci vodovodnih sistemov ugotavljajo, da so rezultati monitoringa koristna baza podatkov za ugotavljanje sprememb. Zaradi datuma poročila, ki sega krepko v naslednje leto, pa so rezultati povsem neuporabni za hitro ukrepanje, če bi bilo to potrebno. V primeru, da bi rezultati monitoringa kakovosti podzemne vode pokazali nenadno onesnaženje, je skrajno nedopustno, da so v tovrstnih primerih institucije, katerih aktivnosti so odvisne od razmer v okolju, npr. upravljavci vodovodnih sistemov, o tem obveščeni po tako dolgem časovnim zamikom, kljub temu, da namen državnega monitoringa podzemnih voda ni ugotavljanje trenutne kakovosti vodnih virov. Upravljavci vodovodnih sistemov z namenom zagotavljanja varne preskrbe s pitno vodo tekoče prilagajajo svoje vsakodnevne aktivnosti tovrstnim ugotovitvam.

Predlog:

Agencija RS za okolje (v nadaljevanju Agencija) kot organ ministrstva v sestavi mora vzpostaviti komunikacijske poti med izvajalci monitoringa, Agencijo in upravljavci vodovodnih sistemov, ki zagotavljajo oskrbo s pitno vodo iz vodnih virov za primere, kadar bi bila ugotovljena nenadna prisotnost onesnaževal, ki bi lahko povzročila izredne razmere.

Povezava z NUV:

DDU24 Vzpostavitev učinkovitejše organiziranosti na področju urejanja voda

Predlog nosilca:

Agencija RS za okolje

2.13. Plačilo koncesije za odvzem podzemne vode iz virov izven javne preskrbe s pitno vodo

Obrazložitev:

Uredba o koncesiji za odvzem podzemne vode iz vodnih virov Pivovarna Union V-3, V-4, V-6 in V-8 za stekleničenje in proizvodnjo pijač (Ur.l. RS 36/2005) v 6.čl. navaja, da so prihodki za koncesijo vir proračuna in proračuna občine, na območju katere je območje iz koncesije, torej Mestne občine Ljubljana. Plačilo za koncesijo se med državo in Mestno Občino Ljubljana je razdeljeno v razmerju 50 : 50. Finančna sredstva se ne koristijo namensko.

Predlog:

Ker občine prednostno vlagajo v projekte, ki niso okoljsko usmerjeni, predlagamo, da se na državnem nivoju sprejme ali dopolni ustrezen predpis, ki bo lokalne skupnosti zavezoval k namenski porabi sredstev koncesije za odvzem podzemne vode za stekleničenje: za namene trajnostnega upravljanja vodnih virov oz. za financiranje ukrepov, ki omogočajo doseganje ciljev upravljanja z vodami skladno z Zakonom o vodah v posamezni občini.

Povezava z NUV:

4ED Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil za okoljsko dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, iz plačil vodnih povračil in iz plačil koncesij za rabo vodnega ali morskega javnega dobra ali naplavin (občinski in državni del sredstev).

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.14. Vloga države pri vzpostavljanju pogojev za zmanjševanje razdrobljenosti vodovodnih sistemov in njihovega upravljanja

Obrazložitev:

Odločitve o rabi prostora, ki zadevajo oskrbo s pitno vodo, se na občinskem nivoju sprejemajo tudi na osnovi trenutnih političnih in drugih razmer v družbi, kar lahko povzroči dolgoročno nepopravljive odločitve. Zaradi nepremostljivih trenj med deležniki se občina lahko odloči za samostojno, ločeno reševanje problematike preskrbe s pitno vodo od že vzpostavljenega ali načrtovanega centraliziranega, z iskanjem novih vodnih virov (npr. občina Ig), čeprav obstoječi omogočajo oskrbo s pitno vodo, a ob

ustreznih finančnih vlaganjih, ki bi zahtevala usklajevanje, ki je v določenih lokalnih razmerah oteženo (vodarna Brest). Dolgoročno lahko to povzroči odmik od načrtov, ki bi omogočali centralizacijo preskrbe s pitno vodo in zmanjševanje stroškov na državnem nivoju, istočasno pa nerealizacija načrtov pomeni izgubljene dosedanje investicije v komunalno infrastrukturo. Obstaja tudi nevarnost, da se zaradi neupoštevanja stroke zaradi trenutnih političnih in finančnih razmer prične z opuščanjem vodnih virov, ki so bili dolgoročno obravnavani kot rezervni vodni vir, kar posledično že kratkoročno vodi k poslabševanju kakovostnega stanja vodnih virov, na drugih vodnih virih pa odločitev vodi v postopke za pripravo pitne vode, kjer doslej niso bili potrebni. Tovrstni procesi so v popolnem nasprotju z Operativnim programom preskrbe s pitno vodo (Ministrstvo za okolje in prostor, julij 2006, http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/zakonodaja/varstvo_okolja/operativni_programi/op_pitna_voda.pdf), ki na 76. strani navaja, da je ciljno število oskrbovanih prebivalcev izvajalca javne službe 50.000.

Operativni program preskrbe s pitno vodo definira tudi kazalnike kakovosti izvajanja javne službe preskrbe s pitno vodo, a kazalniki nimajo posledic. V Operativnem programu je definirano primerjalno spremljanje na podlagi poenotenih indikatorjev (benchmarking), ki naj bi bil ločen na notranji benchmarking, s katerim upravljavci sami ugotavljajo učinkovitost in uspešnost svojega dela, ter nadzorstveni benchmarking, ki ga bo izvajal regulatorni organ za potrebe nadzorstvenega spremljanja učinkovitosti in uspešnosti delovanja javnih služb.

Predlog 2.14.1.:

Pred opuščanjem večjih vodovarstvenih območij zaradi interesov izvajalcev javne preskrbe s pitno vodo, ki jim izplačilo nadomestila za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti zaradi prilagoditve ukrepom vodovarstvenega režima predstavljajo strošek ali je trenutno vzdrževanje vodnega vira ekonomsko neupravičeno, je potrebno izdelati strokovne podlage za opustitev.

Predlog 2.14.2.:

Državne institucije morajo poiskati vzvode, na osnovi katerih bodo lokalne skupnosti prisiljene v centralizacijo vodovodnih sistemov. Strokovne vsebine Operativnega programa je smiselno prenesti v regulativo.

Povezava z NUV:

2ED Analiza cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja

PS4 Razvoj rabe vode z upoštevanjem podnebnih sprememb

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.15. Obveznost lastnikov infrastrukture o vlaganjih v vodovodne in kanalizacijske sisteme

Obrazložitev:

Na osnovi določb Slovenskega računovodskega standarda (SRS 35 (2006)), ki javnim podjetjem po 31.12.2009 ne dopušča več izkazovanja infrastrukture kot sredstva v upravljanju, se je s 1.1.2010 del infrastrukture, ki je bila financirana iz občinskih sredstev (sredstva okoljske dajatve, občinski proračun) prenesel na občine. Infrastruktura je oddana upravljavcem in vzdrževalcem sistemov javne preskrbe s pitno vodo in odvajanja in čiščenja odpadne vode v poslovni najem. Del infrastrukture je še vedno v poslovnih knjigah JP Vodovod-Kanalizacija - iz tega naslova izhaja amortizacija, ki je namenjena izključno obnovam in nadomestitvam.

Za delež infrastrukture, ki je bil prenesen v poslovne knjige neposrednih lastnikov infrastrukture, občinam, se ustvarja t.i. občinska amortizacija, za katero pa ni obvezujoče, da jo lokalna skupnost koristi za namen obnove infrastrukture. Lokalne skupnosti v obnove infrastrukture zato vračajo premalo sredstev, kar ne omogoča dolgoročno vzdržnega upravljanja vodovodnih in kanalizacijskih sistemov.

Predlog:

Ker občine ne vračajo sredstev amortizacije prednostno v obnovo komunalne infrastrukture, od koder se sredstva stekajo v občinski proračun, predlagamo, da se na državnem nivoju sprejme ali dopolni ustrezen predpis, ki bo lokalne skupnosti zavezoval k namenski porabi sredstev amortizacije infrastrukture za namene trajnostnega upravljanja vodovodnih in kanalizacijskih sistemov.

Povezava z NUV:

2ED Analiza cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.16. Predlog Uredbe o vzdrževalnih delih v javno korist na področju preskrbe s pitno vodo in ravnanja z odpadnimi vodami

Obrazložitev:

Obdobje za pridobitev gradbenega dovoljenja za obnovo vodovodnega in kanalizacijskega sistema je v splošnem predolgo, kar upravljavcem vodovodnih in kanalizacijskih sistemov onemogoča realizacijo letnih načrtov.

JP Vodovod-Kanalizacija je 18.3.2010 (št. dopisa 48413/10-JB) na naslov takratnega ministrstva, pristojnega za okolje, posredovalo predlog »Uredbe o vzdrževalnih delih v javno korist na področju oskrbe s pitno vodo in ravnanja z odpadnimi vodami«, ki med drugim definira izvedbo del, za katere ne bi bilo potrebno pridobiti gradbenega dovoljenja. Izhodišča za pripravo tega predloga so bila povzeta iz Uredbe o vzdrževalnih delih v javno korist na področju energetike (Ur. l. RS, št. 125/04), ki na podlagi Energetskega zakona predpisuje in določa vzdrževalna dela s področja prenosa in distribucije električne energije, zemeljskega plina, toplote in energetskih plinov (energenti).

Z vzdrževalnimi deli v javno korist se zagotavlja opravljanje določene gospodarske javne službe. Vzdrževalna dela so za posamezno infrastrukturo predpisana s področnimi materialnimi predpisi, na primer za javne ceste, avtoceste, železniški promet, distribucijo toplote in plina.

Predlog:

Predlagamo, da se predlog »Uredbe o vzdrževalnih delih v javno korist na področju oskrbe s pitno vodo in ravnanja z odpadnimi vodami« ponovno prouči in preveri možnost, da se med področja vzdrževalnih del v javno korist vključi še javna preskrba s pitno vodo in kanalizacija.

Povezava z NUV:

/

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.17. Vzpostavitev metapodatkovnih baz okoljskih podatkov

Obrazložitev:

Uporaba okoljskih podatkov, ki se zbirajo na naslovih različnih institucij in se zbirajo z različnimi nameni, je otežena, saj niso zbirani na enovit način. Uporabo nekaterih ključnih obstoječih okoljskih podatkov zainteresirani strokovni javnosti dodatno onemogočajo zakonodajni predpisi ali pa zakonodaja omogoča tolmačenje, da so okoljski podatki nedostopni, kar se izkorišča kot pretveza za varovanje podatkov. Prepoved uporabe nekaterih obstoječih okoljskih podatkov ni gospodarna. Omogočiti je potrebno dostopnost okoljskih podatkov za določene potrebe in ne nujno splošni javnosti. Neodgovorno bi bilo načrtovati koriščenje dodatnih javnih sredstev za zbiranje podatkov, za katere je mehanizem zbiranja že vzpostavljen, zato je treba preveriti smiselnost nedostopnosti nekaterih obstoječih okoljskih podatkov. Kot primer naj navedemo informacije o cisternah za kurilno olje, ki se zbirajo v okviru aktivnosti dimnikarskih služb.

V projektu INCOME je bilo v okviru priprave registra onesnaževalcev ugotovljeno, da obstajajo načini, ki bi neposredno ali z morebitno nezahtevno modifikacijo postopka omogočali pridobitev podatkov o lokaciji, velikosti, starosti, uporabljenosti in splošnem stanju cistern za kurilno olje, ki predstavljajo v Sloveniji povsem nenadzorovano nevarnost za okolje, še posebej za vodno okolje (Statistični urad RS, projekt popisa prebivalstva, Zakon o državni statistiki (Ur.l. RS 45/95 in 9/2001; koncesionarji dimnikarskih storitev, izvajanje Uredbe o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom (Ur.l. RS 129/04, 57/06, 102/08)). Cisterna za kurilno olje lahko povzroči trajno onesnaženje vodnega vira. Nenadzorovana nevarnost predstavlja veliko tveganje, saj je resnost nevarnega dogodka potrebno oceniti, prav tako verjetnost zanj, ki bo z leti zaradi naraščanja starosti cistern postajala vse večja. Ker tveganje ni ocenjeno, tudi niso vzpostavljeni ustrezni preventivni ukrepi za preprečitev ali omilitev nevarnega dogodka. Poplave v mesecu septembru 2010 so še dodatno opozorile na potrebo po registru cistern, ki bi v vsakem trenutku omogočal vpogled pristojnim institucijam, kje so lokacije potencialnih nevarnih dogodkov.

Predlog ukrepa 2.13.1.:

Podatke o cisternah za kurilno olje je s sistematičnim pridobivanjem podatkov v okviru popisov Statističnega urada RS ali izvajanja dimnikarskih storitev mogoče pridobiti brez dodatnih finančnih sredstev. Pristojne institucije je potrebno pozvati, da ustrezno prilagodijo način njihovega dela. Strokovni javnosti je treba omogočiti dostop do neagregiranih podatkov, ki so osnova za ukrepe. V primeru omejitve posredovanja neagregiranih podatkov za namene služb, ki so v javnem interesu, je potrebno

vzpostaviti metodologijo, ki bo to omogočala na način, ki bo v skladu z zakonodajo. Potrebe za dostopnost podatkov za splošno javnost ni.

Predlog ukrepa 2.13.2.:

Atlas okolja, dostopen na spletnem mestu <http://gis.arso.gov.si/atlasokolja>, je za določene vrste podatkov smiselno nadgraditi s številčnimi rezultati, dostopnimi s klikom na izbrano točko po analogiji s spletnim pregledovalnikom okoljskih podatkov (<http://akvamarin.geo-zs.si/incomepregledovalnik>).

Povezava z NUV:

5ED Prilagoditev zbiranja podatkov in povezovanja baz podatkov o obremenjevanju voda za namen izdelave ekonomskih analiz

Predlog nosilca:

Agencija RS za okolje, Statistični urad RS, Informacijski pooblaščenec

2.18. Vzpostavitev sledenja nevarnih kemikalij na slovenskem ozemlju

Obrazložitev:

V Sloveniji ne poznamo mehanizma, ki bi omogočal takojšnjo sledljivost nevarnim kemikalijam od uvoznika oziroma proizvajalca do končnega uporabnika, če bi to bilo treba. Podatki o aktualnem obsegu nevarnih snovi, ki se uporabljajo v proizvodnih procesih in storitvenih dejavnostih oziroma se nahajajo v skladiščih, niso znani. Po 44. členu Zakona o kemikalijah (Ur.l. RS 110/03 - uradno prečiščeno besedilo, 47/04 - ZdZPZ, 61/06 - ZBioP, 16/08 in 9/11) morajo pravne ali fizične osebe, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, prometa, skladiščenja ali uporabe nevarnih kemikalij, pridobiti dovoljenje za opravljanje dejavnosti. Nadzor nad izvajanjem dejavnosti pa ni vzpostavljen na način, da bi omogočal takojšen pregled nad kemikalijami na slovenskem prostoru, kar predstavlja neobvladovano nevarnost in posledično tveganje za okolje.

Predlog:

Mehanizem registracije podjetja za opravljanje dejavnosti proizvodnje, prometa, skladiščenja ali uporabe nevarnih kemikalij je treba dopolniti na način, ki zavezuje podjetja k periodičnemu poročanju o količinah proizvedenih kemikalij, kemikalij v prometu, trenutno skladiščenih kemikalij in kemikalij v uporabi.

Na ta način je možno vzpostaviti tudi mehanizem za nadzor emisij nad onesnaževalci, ki niso zavezanci za monitoring. V okviru projekta INCOME je bilo ugotovljeno (A.3.3. Model of environmental pressures

and impacts), da so emisije v kanalizacijo pretežnega dela onesnaževal nenadzorovane (npr. lahkohlapni ogljikovodiki 81%, krom 61%), kar je dodaten argument za potrebo po nadzoru kemikalij.

Povezava z NUV:

DDU7.1 Preveritev sistema nadzora nad emisijami iz točkovnih virov obremenjevanja

DDU7.9 Preveritev sistema nadzora nad emisijami iz razpršenih virov obremenjevanja

Predlog nosilca:

Ministrstvo za zdravje, Urad za kemikalije

2.19. Predlog ukrepov za izboljšanje gospodarjenja z gozdovi na vodovarstvenih območjih (pripravila dr. Urša Vilhar)

Obrazložitev:

Ohranjanje kakovosti in količine virov pitne vode je izredno pomembna dobrina gozdov, še posebej tistih na vodovarstvenih območjih (VVO). Gozdovi z naravno ohranjeno rastlinsko sestavo in sestojno zgradbo predstavljajo pomemben filter, pufer, pretvornik ter zbiralnik za vodo, hranila ter škodljive snovi iz okoliških kmetijskih površin, prometnic in urbanih površin v podtalnico in površinske vodotoke. Tudi nepazljivost pri izvajanju gozdnih del predstavlja nevarnost, saj se lahko zaradi nepazljivosti pri sečnji in spravilu lesa v preperelem in razpokanem delu kamnin sorazmerno hitro pojavijo mineralna olja in drugi naftni derivati. Hkrati obstaja nevarnost erozijskega delovanja zaradi gradnje gozdnih prometnic in spravila lesa s težko mehanizacijo. Podajamo priporočila za gozdnogospodarske ukrepe, gradnjo in uporabo gozdnih prometnic ter uporabo gozdne mehanizacije v gozdovih, ki se nahajajo na VVO.

Gozdovi na najožjem (VVO I) in ožjem vodovarstvenem območju (VVO II) imajo prvo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije v skladu z Zakonom o gozdovih (Zakon o gozdovih, 1994, 2007, 2010) in Pravilnikom o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih (Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih, 1998). V teh gozdovih hidrološka funkcija pomembno vpliva na način gospodarjenja z gozdom. Določila in smernice za gospodarjenje z gozdom glede na prvo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije so podana v gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS), a so ta določila praviloma presplošna in pomanjkljiva. Predlagamo dopolnitev teh določil z možnostjo preverjanja njihove izvedbe ob opravljenem prevzemu gozdnih del s strani revirnega gozdarja ZGS.

Predlog priporočil za gospodarjenje z gozdovi na najožjem in ožjem vodovarstvenem območju (VVO I in VVO II)

2.14.1. Gozdna vegetacija

- Prepovedani so nekontrolirani posegi v gozdni prostor, krčenje gozdov.
- Potrebno je zagotavljanje stalne pokrovnosti vegetacije in dobra prekoreninjenost tal. Zagotoviti je potrebno trajno prisotnost pomlajevanja, bodisi kot naravno pomlajevanje ali s sadnjo.
- Vrzeli naj bodo čim manjše, kolikor dopušča uspešnost pomlajevanja.
- Odstranjujemo stara, nestabilna drevesa, saj povečujejo nevarnost proženja zemeljskih plazov.
- V obdobju intenzivnih del v gozdu lahko zapora vodovoda v soglasju z lokalnimi skupnostmi prepreči onesnaženje pitne vode.
- Uporaba sredstev za zatiranje škodljivcev ni dovoljena.

2.14.2. Gradnja in uporaba gozdnih prometnic

- Gradnja prometnic naj poteka na pobočjih z manjšimi nakloni, upoštevajoč čim manjše razgaljanje tal, vkope in dolžino prometnic.
- Uporaba težke mehanizacije je na erodibilnih tleh omejena ali prepovedana, v strugah vodotokov prepovedana.
- Gozdne ceste in vlake se gradijo pod strogimi pogoji in standardi gradnje in vzdrževanja, ki so navedeni v Pravilniku o gozdnih prometnicah (Pravilnik o gozdnih prometnicah, 2004).
- Vzpostavi naj se režim prometa na gozdnih cestah v dogovoru z občinami, lastniki zemljišč in Zavodom za gozdove Slovenije. Najprimernejša je zapora cest, kadar se gozdna dela ne izvajajo. Tako se lahko cestišče stabilizira in obnovi zaščitni pas vegetacije ob prometnicah.

2.14.3. Priporočila za gozdno mehanizacijo

- Obvezna je uporaba biološko razgradljivih olj za mazanje motornih žag ter v hidravličnih sistemih strojev povsod pri delu v gozdu.
- Mesta za skladiščenje goriva in olja naj bodo izven VVO, pripravljen naj bo podroben načrt v primeru razlitja.
- Pranje, vzdrževanje oziroma popraviljanje gozdne mehanizacije se na VVO ne sme izvajati.
- Parkirna mesta za gozdno mehanizacijo in pretakalne ploščadi naj bodo izven VVO, pripravljen naj bo podroben načrt v primeru razlitja.
- V primeru, da pride do izliva nafte in naftnih derivatov v gozdu na VVO, je potrebno onesnaženje omejiti, razlite nevarne snovi pa s pomočjo ekološke opreme (pivniki, granulati) zbrati v ustrezne posode.
- Na erodibilnih terenih naj se pogosto uporabljene poti in vstopne točke na delovišča utrjujejo s kamenjem, debli in vejami.

- Dela naj potekajo v suhem vremenu, predvsem spomladi in poleti, kar učinkovito zmanjša nevarnost erozije ob vodotokih in zajetjih.

Določena priporočila bi bilo smiselno upoštevati tudi v gozdovih na širšem vodozbirnem območju (VVO III), na potencialnih vodovarstvenih območjih (območje podzemne vode in izvirov), ob vodotokih in manjših stoječih vodah v širini ene do dveh drevesnih višin, kjer je določena druga stopnja poudarjenosti hidrološke funkcije (Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih, 1998) Ta ne določa, ampak pomembno vpliva na način gospodarjenja z gozdom.

Povezava z NUV:

/

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje in Zavod za gozdove Slovenije

Viri:

Pravilnik o gozdnih prometnicah. Ur. l. RS 104/2004.

Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih. Ur. l. RS, št. 5/1998.

Zakon o gozdovih. Ur.l. RS 323-01/89-1/24, 110/07, 106/2010.

2.20. Neodvisnost okoljskih poročil in presoje vplivov na okolje

Obrazložitev:

Dejstvo, da je naročnik presoje vplivov načrtovanega posega na okolje investitor, onemogoča neodvisno presojo vplivov na okolje od interesov naročnika. Naročnik mora biti neodvisna institucija na državnem nivoju.

Predlog:

Vzpostaviti je potrebno naročanje presoje vplivov na okolje preko neodvisne institucije, stroške za izvedbo naročil pa morajo nositi investitorji, a posredno, v postopkih za pridobitev dovoljenj za poseg v prostor.

Povezava z NUV:

DDU8.1 Določitev kriterijev in/ali kazalnikov za analizo učinkovitosti izvajanja temeljnih ukrepov – poselitev

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.21. Dvig razumevanja »obremenjenosti vodnega vira«

Obrazložitev:

Obseg analize tveganja za onesnaženje je definiran v 50.čl. Pravilnika o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Ur.l. RS št. 64/04, 5/06, 58/11). Ugotavljamo, da se pri pripravi analiz tveganja vpliv obremenjevanja na viru onesnaženja razume napačno. Analiza tveganja za onesnaženje pri izvajalcih analiz tveganja za onesnaženje in celo pri pripravljavcih zakonodaje ni razumljena v skladu z vodno politiko Evropske Skupnosti, ki v 40. odstavku uvoda v Direktivo Evropskega parlamenta in sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike pravi, da preprečevanja in nadzorovanja onesnaževanja temeljijo na kombiniranem pristopu, ki uporablja nadzor nad onesnaževanjem pri viru, tako da se določijo mejne vrednosti emisij in okoljski standardi kakovosti. To pomeni, da so mejne vrednosti emisij pri viru tako nizke, da ne vplivajo na poslabšanje okoljskega standarda kakovosti pri viru in ne zgolj v vodnem viru v povprečju, ali na vodnem viru na lokaciji zajetja. Danes se analize tveganja za okolje izvajajo na predpostavki, da se ne poslabša kakovost vodnega vira na zajetju. Besedilo 50.čl. Pravilnika je pomanjkljivo, ker dopušča tovrstno razumevanje.

Predlog:

Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Ur.l. RS 64/04, 5/06, 58/11) se dopolni tako, da se nedvoumno zahteva preverba scenarijev normalnega, alternativnega razvoja dogodkov in razvoja najslabše možnosti na viru onesnaženja, v vodnem viru in zajetju.

Povezava z NUV:

DUPPS15 Nadgradnja vsebin Načrta upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja

DDU8.1 Določitev kriterijev in/ali kazalnikov za analizo učinkovitosti izvajanja temeljnih ukrepov – poselitev

DDU8.2 Določitev kriterijev in/ali kazalnikov za analizo učinkovitosti izvajanja temeljnih ukrepov – kmetijstvo

DDU7.9 Preveritev sistema nadzora nad emisijami iz razpršenih virov obremenjevanja

DUPPS10 Preprečevanje oziroma omejevanje emisij po načelu preprečitve in omejitve vnosa onesnaževal v podzemno vodo

Nosilec: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.22. Določitev dopustne obremenjenosti vodnega vira z vidika izkoriščanja količin

Obrazložitev:

Priloga 3 Strokovnih podlag iz 53. člena Pravilnika o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11) določa tudi oceno potencialnih zalog, predlog režima obratovanja zajetja in dopustne količine črpanja. Upravljalci vodovodnih sistemov s tehničnimi vsebinami strokovnih podlag niso seznanjeni in črpalnega režima ne prilagajajo strokovnih predlogom.

Strokovne podlage ne definirajo dopustnih količin črpanja vsem drugim koristnikom vodnega vira poleg koristnika vodnega vira za javno preskrbo s pitno vodo. Problematika je še posebej izrazita v obdobju nizkega vodnega stanja, ko mora imeti javna preskrba s pitno vodo prednost pred ostalimi rabami.

Predlog 2.22.1.:

Strokovne podlage za pravni akt o varovanju vodnega vira morajo obravnavati dopustne količine vseh drugih rab vodnega vira (kmetijstvo, industrija, privatna raba, itd.) in v odvisnosti od razpoložljivih količin oziroma vodnega stanja. Vodna dovoljenja za rabo vode naj ločeno obravnavajo dovoljeno rabo v različnih vodnih stanjih.

Predlog 2.22.2.:

Aktualen predlog strokovnih podlag iz 53. člena Pravilnika mora biti stalno dostopen zainteresirani strokovni javnosti (ponovitev vsebine Predloga 2.11.) - tudi z namenom, da se pri izkoriščanju vodnega vira upoštevajo strokovne smernice strokovnih podlag.

Povezava z NUV:

DUPPS8 Omejitve, prepovedi in pogoji rabe voda

Nosilec: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.23. Definicija izraza »vodni vir«

Obrazložitev:

Izraz »vodni vir« se uporablja v Pravilniku o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11), vendar ni definiran, zato vnaprej ni jasno, kateri del vodnega telesa obsega. Pri podrobnem branju je moč razumeti, da je vodni vir ožje območje vodnega telesa, kjer se zajema voda

(vodarna, zajetje). Iz besedila Pravilnika o oskrbi s pitno vodo (Ur.l. RS 35706, 41/08, 28/11) je moč razbrati, da obravnava vodni vir širše od vodarn in zajetij in ga je moč razumeti kot tisti del vodnega telesa, ki je zaščiten z vodovarstvenimi območji. Tudi Zakonu o vodah (Ur.l. RS 67/02, 57/08) je moč razumeti vodni vir širše od zajetij, a ni jasno, kateri del vodnega telesa je to. Iz Pravilnika o pitni vodi (Ur.l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) pa je moč razbrati, da je vodni vir (15.čl.) razumljen kot posamezen vodnjak.

Predlog:

Pravni akti, ki uporabljajo termin »vodni vir« naj ga definirajo. Potrebno je poenotenje uporabe tega termina.

Povezava z NUV:

DDU24 Vzpostavitev učinkovitejše organiziranosti na področju urejanja voda

Nosilec:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.24. Sprememba označevanja zajetja

Obrazložitev:

Pravilnik o kriterijih za označevanje vodovarstvenega območja in območja kopalnih voda (Ur.l. RS 88/04, 71/09) v 4.čl. definira besedilo na tabli. V naboru vsebin ni naziva zajetja.

Predlog:

Pravilnik o kriterijih za označevanje vodovarstvenega območja in območja kopalnih voda (Ur.l. RS 88/04, 71/09) naj se spremeni tako, da dopušča tudi zapis, konkretno na katero zajetje (npr. vodarna Kleče) se tabla nanaša.

Povezava z NUV:

/

Predlog nosilca: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.25. Dopolnitev predpisov, ki obravnavajo preskrbo s pitno vodo, z definicijo procesa od vodovarstvenih območij do pipe uporabnika

Obrazložitev:

Zahteve za preskrbo s pitno vodo, ki morajo biti izpolnjene pri opravljanju storitev obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja preskrbe s pitno vodo, določa Pravilnik o oskrbi s pitno vodo (Ur.l. RS 35/06, 41/08, 28/11). Pravilnik o pitni vodi (Ur.l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) pa določa zahteve, ki jih mora izpolnjevati pitna voda, z namenom varovanja zdravja ljudi pred škodljivimi učinki zaradi kakršnegakoli onesnaženja pitne vode. Nosilca priprave pravilnika sta ministrstvo, pristojno za okolje in ministrstvo, pristojno za zdravje.

V 1. Odstavku 74. Čl. Zakona o vodah ((ZV-1) Ur.l. RS, št. 67/2002, 110/2002-ZGO-1, 2/2004-ZZdrI-A, 41/2004-ZVO-1, 57/2008) je navedeno, da vodovarstvena območja določi vlada. V času veljavnosti te določbe zakona se je med izvajalci v splošnem uveljavilo stališče, da je posledično država tisti nivo upravljanja, ki mora izvajalcem javne službe preskrbe s pitno vodo zagotavljati vir ustrezne kakovosti, kar je napačno razmišljanje. Upravljavci vodovodnih sistemov posledično ne prepoznavajo vodovarstvenih območij kot delov procesa preskrbe s pitno vodo, ki pomembno vplivajo na tveganja v procesu, ampak tveganja ocenjujejo od stopnje, ko lahko na dogajanje v procesu oskrbe neposredno vplivajo. HACCP sistem, ki je v vodovodne sisteme le posredno vpeljan preko zahtev za izvedbo notranjega nadzora v Pravilniku o pitni vodi (Ur.l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09), ni dovolj trdna osnova za razumevanje upravljavcev, kaj prepoznavanje nevarnih dogodkov in ocena tveganj v sistemu preskrbe s pitno vodo pomenita. Tudi iz tega razloga upravljavci vodovodnih sistemov niso dovolj aktivni deležniki pri odločitvah o rabi vodovarstvenega prostora. Na ta način država izgublja deležnike, ki bi morali imeti največji interes ohranitve okolja.

Predlog:

2.25..1. V pravne akte je potrebno vključiti nedvoumno določbo, da morajo upravljavci v sistemu preskrbe s pitno vodo prepoznavati nevarnosti in oceniti tveganja (npr. v obliki varnostnih načrtov) vse od vodovarstvenega območja do pipe uporabnika.

2.25.2. Področje izvajanja javne službe preskrbe s pitno vodo je smiselno združiti v en pravni akt in posledično poenostaviti tudi poročanje.

Povezava z NUV:

DDU24 Vzpostavitev učinkovitejše organiziranosti na področju urejanja voda

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje in Ministrstvo za zdravje

2.26. Poročanje izvajalcev javne preskrbe s pitno vodo glede na 22. člen Pravilnika o oskrbi s pitno vodo, 1. odstavek, 8. Alineja

Obrazložitev:

Pravilnik o oskrbi s pitno vodo (Ur.l. RS 35/06, 41/08, 28/11) v 22.čl. definira izvedbo monitoringa kemijskega stanja vodnega vira za oskrbo s pitno vodo kot storitev javne službe. Monitoring kemijskega stanja vodnega vira se naj bi izvajal na tistih vodnih virih, ki oskrbujejo s pitno vodo javne vodovode, za katere je monitoring določen v programu izvajanja monitoringa, sprejetega v skladu s predpisom, ki ureja kemijsko stanje podzemne vode, oziroma v skladu s predpisom, ki ureja kakovost površinskih voda, če je vodni vir za oskrbo s pitno vodo površinska voda. Izvedba monitoringa kemijskega stanja je v domeni ministrstva, pristojnega za okolje. Izvajalci preskrbe s pitno vodo imajo v skladu 29.členom obveznost poročati tudi o 8. alineji 1. odstavka 22.člena, a e-obrazci, preko katerih upravljavci poročajo teh vsebin ne obsegajo.

Izvajalci javne službe preskrbe s pitno vodo morajo imeti glede na določbe 10.čl. Pravilnika o pitni vodi (Ur.l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) vzpostavljen HACCP sistem, ki omogoča prepoznavanje mikrobioloških, kemičnih in fizikalnih agensov, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje uporabnikov. Brez periodičnega ugotavljanja kakovostnega stanja vodnih virov prepoznavanje nevarnih dogodkov in ocena tveganja za zdravje uporabnika ni možna. Zato upravljavci vodovodnih sistemov razpolagajo s podatki o laboratorijskih preskusih na vodnih virih, a rezultatov ne poročajo. V primeru, da bi upravljavci vodovodnih sistemov s tovrstnimi podatki ne razpolagali, to dokazuje njihovo nerazumevanje pomena varnosti v vodovodnih sistemih.

Predlog ukrepov:

Informacijski sistem, preko katerega poročajo upravljavci vodovodov, je potrebno dopolniti z obveznimi podatki o fizikalno-kemijskih in mikrobioloških preskusih virov pitne vode, kot predvideva že Pravilnik o oskrbi s pitno vodo. Pristojne institucije lahko zahteve poročanja prilagodijo postopoma, v prvi fazi pa je na ta način možno dostopati do osnovnih podatkov, s katerimi upravljavci razpolagajo. Podatke državnega monitoringa podzemnih voda je možno na ta način učinkovito dopolniti in postopoma pripraviti osnove za metapodatkovno bazo (glej točko 2.17.). Istočasno se na nivoju izvajalcev javne preskrbe s pitno vodo postopoma vzpostavlja višji nivo zavedanja o tem, da je varna preskrba s pitno vodo odvisna od rabe vodovarstvenega prostora.

Povezava z NUV:

DDU24 Vzpostavitev učinkovitejše organiziranosti na področju urejanja voda

DDU18.3 Zagotovitev preverjanja zbranih podatkov iz obratovalnega monitoringa imetnikov vodnih pravic

5ED Prilagoditev zbiranja podatkov in povezovanja baz podatkov o obremenjevanju voda za namen izdelave ekonomskih analiz

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.27. Informacije o ugotovitvah nadzora nad kakovostjo podzemne vode, ki niso zaznavne v monitoringu pitne vode

Obrazložitev:

Pravilnik o pitni vodi (Ur.l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) v 26. členu navaja, da se v primeru, da so za odpravo neskladnosti pitne vode potrebni ukrepi, obvesti ministrstvo, pristojno za kmetijstvo in okolje. Tovrstne informacije niso vročene ministrstvom na način, kot se pridobivajo preostale povezane informacije, npr. informacije o monitoringu pitne vode in poročilo o notranjem nadzoru pitne vode. Obstaja možnost, da se informacije ne zbirajo na enem mestu in državnim uradnikom niso splošno dostopne, zato se informacije izgubijo in ne služijo kot podpora odločitvam. Pomembne ugotovitve niso nujno razvidne iz državnega monitoringa pitne vode in notranjega nadzora, saj je upravljavec vodovodnega sistema izvajal ukrepe za preprečitev nevarnosti za zdravje uporabnikov. Državni monitoring podzemnih voda pa se ne izvaja na dovolj velikem številu odzemnih mest in dovolj kratkih časovnih periodah, da bi onesnaženja lahko zaznal.

Predlog:

V letni obseg poročanja (glej predlog 2.25.2) je potrebno vključiti tudi informacije o posredovanih ugotovitvah iz 26.čl. Pravilnika o pitni vodi.

Povezava z NUV:

DDU24 Vzpostavitev učinkovitejše organiziranosti na področju urejanja voda

DDU18.3 Zagotovitev preverjanja zbranih podatkov iz obratovalnega monitoringa imetnikov vodnih pravic.

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje.

2.28. Odmevna akcija sankcioniranja fizičnih ali pravnih oseb, ki nelegalno odlagajo odpadke

Obrazložitev:

V slovenskem prostoru ne poznamo medijsko odmevnih primerov, ko bi bile fizične ali pravne osebe, ki so odpadke nelegalno odložile, sankcionirane. Dokler bodo potencialni kršitelji spodbujani k prekrškom, ker je verjetnost za kazenski postopek majhna, ne bo sprememb na terenu.

Predlog ukrepa:

Nekaj uspešno rešenih problemov naj se namenoma medijsko izpostavi. Javnost mora spoznati, da je nelegalno odlaganje odpadkov huda kršitev kazenskega zakonika in da kršitelje lahko doleti kazen.

Povezava z NUV:

DUPPS1 Informiranje, osveščanje in izobraževanje strokovne in splošne javnosti o upravljanju voda

Predlog nosilca:

Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo, hrano in okolje

2.29. Prenos pristojnosti preventivnega nadzora nad nelegalnim odlaganjem odpadkov na lokalne redarske službe

Obrazložitev:

Nadzor pristojnih inšpekcijskih služb na državnem in lokalnem nivoju nad nelegalnim odlaganem odpadkov ni izvedljiv zaradi kadrovske podhranjenosti.

Predlog:

Predlagamo prenos pristojnosti preventivnega nadzora na občinski nivo redarskih služb.

Povezava z NUV:

DUPPS4 Okrepitev inšpekcijskih služb

DUDDS1 Okrepitev inšpekcijskega nadzora – emisije, kmetijstvo

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, občine

2.30. Razširjanje hitro dostopnih informacij, kako se kršitelje okoljskih predpisov prijavlja in kje se kosovne in gradbene odpadke lahko odlaga

Obrazložitev:

Okoljevarstvena občutljivost prebivalcev naj bi se v zadnjih letih na splošno povečevala. Po drugi strani pa raziskava, ki je proučevala ozaveščenost prebivalcev o problemih, povezanih s podzemno vodo (Smrekar A. s sod. (2011): Analiza rezultatov ankete o ozaveščenosti o problemih, povezanih s podzemno vodo, <http://www.life-income.si/strokovna-gradiva>) tega nedvoumno ne potrjuje. Prebivalci načeloma pritrjujejo, da je okolje vrednota, a pripravljenosti za izrazite spremembe izven ograje dvorišča njihovih domov ni moč opaziti.

Informiranost prebivalcev o tem, kako se kršitelje okoljskih predpisov prijavlja in kako lahko na legalen način odlagajo kosovni material, je prenizka. Pojav izvira tudi iz nezainteresiranosti in ne iz nezadostnega obveščanja o tem, pod kakšnimi pogoji in kje se npr. gradbeni in kosovni odpadni material lahko odlaga. Informacije so lahko dostopne zainteresiranim, a nezainteresirani javnosti je potrebno tovrstne informacije posredovati načrtno in kontinuirano v okviru dalj časa trajajočih kampanj na vsem slovenskem ozemlju.

Predlog:

V ospredje je treba postaviti obveščanje splošne javnosti o problematiki nelegalnih odlagališč, poudarjati pomen preprečevanja širjenja teh odlagališč in kako lahko javnost k temu prispeva.

Predlagamo, da Ministrstvo, pristojno za okolje k sodelovanju povabi institucije, ki bi bile pripravljene pripraviti predlog projekta z namenom prijave na enega od razpisov primernih finančnih mehanizmov Evropske komisije, ki podpirajo tovrstne aktivnosti.

Povezava z NUV:

DUPPS1 Informiranje, osveščanje in izobraževanje strokovne in splošne javnosti o upravljanju voda

Predlog nosilca: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, občine, mediji, financirani iz državnega proračuna (RTV Slovenija)

2.31. Dokazilo o odlaganju gradbenih odpadkov kot del dokumentacije za uporabno dovoljenje

Obrazložitev:

Neurejenost zbiranja in predelave gradbenih odpadkov je dejavnik, katerega ureditev na celotnem slovenskem ozemlju bi povzročila pomemben premik pri zmanjševanju števila nelegalnih odlagališč. Finančnemu bremenu legalnega odlaganja gradbenih odpadkov se namreč poslovni subjekti danes še vedno izogibajo z nelegalnim odlaganjem v naravi. Pomanjkanje sledljivosti odlaganja gradbenih odpadkov je prav tako pomanjkljivost v procesu z ravnanjem gradbenih odpadkov. Dodatno oviro pri izročanju gradbenih odpadkov povzročajo stroge zahteve pri pripravi gradbenih odpadkov pred oddajo.

Predlog ukrepa:

Dosledno izvajanje zahteve, pri kateri je dokazilo o izročitvi gradbenih odpadkov pooblaščenca del dokumentacije ob tehničnem pregledu objekta ali ob izdaji uporabnega dovoljenja zanj, je nujno potrebno. Predlagamo nedvoumno navedbo te zahteve v zakonodajo.

V primerih, ko se sanacije izvajajo brez gradbenega dovoljenja, ali uporabno dovoljenje ni potrebno (enostavni in nezahtevni objekti) pa je rešitev dvig informiranosti in okoljske zavesti investitorjev-lastnikov objektov.

Povezava z NUV:

DUPPS1 Informiranje, osveščanje in izobraževanje strokovne in splošne javnosti o upravljanju voda

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.32. Večja prisotnost okoljskih vsebin v šolskih programih

Obrazložitev:

Analiza rezultatov ankete o ozaveščenosti o problemih, povezanih s podzemno vodo (Smrekar A. s sod. (2011): Analiza rezultatov ankete o ozaveščenosti o problemih, povezanih s podzemno vodo, <http://www.life-income.si/strokovna-gradiva>) je potrdila, da je populacija mladostnikov, ki se odloča za poklicno izobraževanje, najmanj okoljsko ozaveščena. V osnovnošolskih programih se šolarji seznanijo z okoljskimi temami, v nadaljevanju izobraževanja pa v izobraževalnih vsebinah poklicnih šol pa okoljske teme niso dovolj prisotne. Prav omenjena populacija je tista, ki pri poklicu uporablja nevarne snovi in producira odpadke (npr. gradbena stroka), zato je neobčutljivost osebja zaskrbljujoča.

Predlog:

V izobraževalne vsebine poklicnih šol načrtno vgraditi vsebine s poudarkom na varstvu okolja.

Povezava z NUV:

DUPPS1 Informiranje, osveščanje in izobraževanje strokovne in splošne javnosti o upravljanju voda

Predlog nosilca:

Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

2.33. Periodični pregled in obnova kanalizacijskih priključkov kot del gospodarske javne službe odvajanja odpadne vode

Obrazložitev:

Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode (Ur.l. RS 88/11) definira obseg nalog obvezne javne službe odvajanja in čiščenja odpadne vode. Kanalizacijski priključek je del interne kanalizacije. Njeno načrtovanje, gradnjo in vzdrževanje (14.čl.) mora zagotoviti lastnik objekta. Iz tega razloga stanje kanalizacijskih priključkov ni znano, po nekaterih ocenah iz Nemčije jih je okoljsko neustreznih 60% (Untersuchung von Zuleitungskanälen in Frankruf am Main - Standarts und Erfahrungen Dr. Jochen Klinger, Karlsruhe, Kongress wat + WASSER BERLIN INTERNATIONAL 2011). Obstaja velika verjetnost, da tudi v Sloveniji pomembneje večjo grožnjo okolju predstavlja netesnost kanalizacijskih priključkov kot neustrezno stanje javnega kanalizacijskega omrežja, ki je nadzorovano in je vzdrževano. Uporabniki oziroma lastniki nimajo interesa ugotavljanja stanja kanalizacijskega priključka, dokler jim ne povzroča težav. Ugotavljamo, da v procesu odvajanja odpadne vode pravzaprav ni deležnika, ki bi imel interes ohranjanja kanalizacijskega priključka v stanju, ki ne predstavlja obremenjevanja okolja.

Nekateri občinski odloki vsebujejo določbe o periodičnem pregledovanju kanalizacijskih priključkov, a se pregledi priključkov ne izvajajo, ker financiranje pregledov ni urejeno, prav tako pa ni urejeno financiranje obnov priključkov.

Predlog ukrepa:

Predlagamo spremembo 14.čl. Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode (Ur.l. RS 88/11), ki govori, da mora vzdrževanje zagotoviti lastnik objekta. Predlagamo, da se med naloge javne službe odvajanja odpadne vode uvrsti tudi periodični pregled in vzdrževanje ter obnovo kanalizacijskih priključkov. Lastniki objektov brez ustrezne zakonodajne podlage ne bodo dovolili dostopa do interne kanalizacije, ki je v njihovi lasti, zato je pri uveljavitvi tega administrativnega ukrepa potrebno posvetiti pozornost tudi temu vprašanju.

Stroški pregledov in obnov kanalizacijskih priključkov naj se vključijo v ceno storitve odvajanja odpadne vode. Lastnik mora na obnovo kanalizacijskega priključka v primeru neustreznega stanja pristati v določenem roku (npr. 12 mesecev).

Povezava z NUV:

DUPPS1 Informiranje, osveščanje in izobraževanje strokovne in splošne javnosti o upravljanju voda

DUPPS10 Preprečevanje oziroma omejevanje emisij po načelu preprečitve in omejitve vnosa onesnaževal v podzemno vodo

DDU24 Vzpostavitev učinkovitejše organiziranosti na področju urejanja voda

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.34. Vzdrževanje malih komunalnih čistilnih naprav (< 50 PE) kot del obvezne gospodarske javne službe odvajanja odpadne vode

Obrazložitev:

Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav (Ur.l. RS 98/07) definira obveznosti izvajalca javne službe odvajanja odpadne vode. Izvajalec mora voditi evidence malih komunalnih čistilnih naprav in zanje izvajati obratovalni monitoring oz. za male komunalne čistilne naprave s kapaciteto < 50 PE oceno obratovanja. Ugotavljamo, da ustrezna ocena obratovanja za male komunalne čistilne naprave s < 50 PE ni zagotovilo, da čistilna naprava ustrezno deluje.

Malo komunalno čistilno napravo je potrebno ustrezno vzdrževati, za kar so potrebna ustrezna strokovna znanja. Slovenija, ki ima značilno razpršeno poselitev, z neustreznim nadzorom nad delovanjem tovrstnih naprav prepušča v nemar pomembno vprašanje velikega števila objektov. Le okoljsko odgovorni posamezniki se bodo odločili za strokovno vzdrževanje naprav, večina naprav ne bo vzdrževana.

Predlog:

Vzdrževanje malih komunalnih čistilnih naprav, z zmogljivostjo manj kot 50 PE, naj se uvrsti med naloge obvezne javne službe odvajanja in čiščenja odpadne vode, cena storitve odvajanja odpadne pa naj se prilagodi tovrstnim nalogam.

Povezava z NUV:

DUPPS1 Informiranje, osveščanje in izobraževanje strokovne in splošne javnosti o upravljanju voda

DUPPS10 Preprečevanje oziroma omejevanje emisij po načelu preprečitve in omejitve vnosa onesnaževal v podzemno vodo

DDU24 Vzpostavitev učinkovitejše organiziranosti na področju urejanja voda

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.35. Obveznost izvajalca javne službe oskrbe s pitno vodo in odvajanja in čiščenja odpadnih voda za ureditev pogodbenega odnosa z uporabniki

Obrazložitev:

Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode (Ur.l. RS 88/11), ki je nedavno stopila v veljavo, je zamujena priložnost za definicijo obveznosti, da izvajalec javne službe odvajanja in čiščenja odpadnih voda uredi pogodbene odnose z uporabniki. Razumljivo je, da se bodo izvajalci upirali obveznosti, a država Slovenija bi z razumnim prehodnim rokom lahko povzročila ureditev razmer na daljši rok. S pogodbenim odnosom je možno definirati tudi obveznosti lastnikov, ki npr. izhajajo iz predloga 2.33.

Predlog:

V zakonodaji naj se definira obveznost vzpostavitve pogodbenega odnosa med uporabnikom in izvajalcem javne službe preskrbe s pitno vodo in odvajanja in čiščenja odpadne vode.

Povezava z NUV:

DDU24 Vzpostavitev učinkovitejše organiziranosti na področju urejanja voda

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.36. Pogoji za usposobljenost izvajalcev kanalizacijskih priključkov

Obrazložitev:

Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode (Ur.l. RS 88/11) definira obseg nalog obvezne javne službe odvajanja in čiščenja odpadne vode. Kanalizacijski priključek je del interne kanalizacije. Njeno načrtovanje, gradnjo in vzdrževanje (14.čl.) mora zagotoviti lastnik objekta. Lastnik objekta lahko izbere poljubnega izvajalca, ali izvedbo izvede celo samostojno.

Predlog:

Na državnem nivoju je potrebno definirati merila za usposobljenost za izvedbo kanalizacijskih priključkov in usposobljene izvajalce, to je pravne osebe ali fizične osebe, evidentirati. S pravnim redom je potrebno definirati, da izvedbo kanalizacijskih priključkov lahko izvaja le usposobljeno osebje.

Pred priključitvijo interne kanalizacije na javno kanalizacijo je potrebno dokazati vodotesnost kanalizacijskega priključka.

Povezava z NUV:

DDU24 Vzpostavitev učinkovitejše organiziranosti na področju urejanja voda

DUPPS10 Preprečevanje oziroma omejevanje emisij po načelu preprečitve in omejitve vnosa onesnaževal v podzemno vodo

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.37. Obveščanje uporabnikov na območjih, kjer izgradnja kanalizacije ni obvezna, o prepovedi uporabe pretočnih greznic

Obrazložitev:

Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav (Ur.l. RS 98/07) v 19. čl. narekuje obveznost lastnikov stavb, če območje poselitve ne bo opremljeno z javno kanalizacijo. Lastniki morajo sami na svoje stroške zagotoviti čiščenje v mali komunalni čistilni napravi ali zbiranje v nepretočni greznici najpozneje do:

- 31. decembra 2015, če je obstoječa stavba na prispevnem območju občutljivega območja ali na vplivnem območju kopalnih voda ali na vodovarstvenem območju, in
- 31. decembra 2017, če obstoječa stavba ni na območjih iz prejšnje alineje.

Lastniki stavb se ne zavedajo tovrstnih obveznosti.

Ker Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav (Ur.l. RS 98/07) ne definira kazenskih določb za kršitelje 19.čl., obstaja velika verjetnost, da bodo lastniki obveznost ignorirali.

Predlog:

2.31.1. Definirati je potrebno, kateri organ ali institucija je odgovorna za periodično (npr. enkrat letno) obveznost obveščanja lastnikov stavb, ki ležijo na območjih poselitve, ki ne bo opremljeno z javno kanalizacijo, o obveznosti vgradnje male komunalne čistilne naprave ali nepretočne greznice oz. o prepovedi uporabe obstoječih greznic.

2.31.2. Definirati je treba kazenske določbe za kršitelje 19.čl. Uredbe o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav (Ur.l. RS 98/07).

Povezava z NUV:

DDU24 Vzpostavitev učinkovitejše organiziranosti na področju urejanja voda

DUPPS10 Preprečevanje oziroma omejevanje emisij po načelu preprečitve in omejitve vnosa onesnaževal v podzemno vodo

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

2.38. Pristojnost inšpekcijskih služb o nadzoru nad nepretočnimi greznicami

Obrazložitev:

Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav (Ur.l. RS 98/07) v 16. čl. navaja vsebino prekrškov in višino glob. Med prekrške ni uvrščeno neustrezno stanje greznic, ki naj bi bile nepretočne. Obstoječe greznice, ki so obstajale na dan uveljavitve uredbe, lahko delujejo brez kršitev do rokov iz 19.čl. (glej 2.37.). Nadzora nad nepretočnimi, izvedenimi po datumu uveljavitve uredbe, pa ne izvaja nihče. Ker ni definicije nadzora, se tudi v sedanjem obdobju navidezno nepretočne greznice izvajajo kot pretočne. Vprašanje nadzora bo še posebej aktualno po datumu, ko bo uporaba obstoječih greznic prepovedana.

Predlog:

Definirati je potrebno pristojnost inšpekcijskih služb za nadzor nad nepretočnimi greznicami in kazenske določbe za lastnike greznic, ki z nepretočnimi neustrezno ravnajo.

Povezava z NUV:

DDU24 Vzpostavitev učinkovitejše organiziranosti na področju urejanja voda

DUPPS10 Preprečevanje oziroma omejevanje emisij po načelu preprečitve in omejitve vnosa onesnaževal v podzemno vodo

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

3. PODROČJE PRISTOJNOSTI LOKALNE SKUPNOSTI

3.1. Izgradnja manjkajočega kanalizacijskega sistema

Obrazložitev:

Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz komunalnih čistilnih naprav (Ur.l. RS 45/07, 63/09, 105/10) in Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadnih vod iz malih komunalnih čistilnih naprav (Ur.l. RS 98/07) definirata prehodne roke za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode.

Izgradnja manjkajočega kanalizacijskega sistema je prednostna okoljska naloga lokalnih skupnosti, ki bo izrazito vplivala na stanje v okolju in vodnih virov. Dodatna obrazložitev in predlogi ukrepov niso potrebni.

Povezava z NUV:

ON1.1 Izgradnja komunalnih čistilnih naprav in kanalizacijskega omrežja

Predlog nosilca:

Mestna občina Ljubljana

3.2. Poenotenje monitoringa vodnih virov lokalne skupnosti z izvajalci gospodarske javne službe preskrbe s pitno vodo

Obrazložitev:

Pravilnik o oskrbi s pitno vodo (Ur.l. RS 35/06, 41/08, 28/11) v 22.čl. definira izvedbo monitoringa kemijskega stanja vodnega vira za oskrbo s pitno vodo kot storitev javne službe. Monitoring kemijskega stanja vodnega vira se naj bi izvajal na tistih vodnih virih, ki oskrbujejo s pitno vodo javne vodovode, za katere je monitoring določen v programu izvajanja monitoringa, sprejetega v skladu s predpisom, ki ureja kemijsko stanje podzemne vode, oziroma v skladu s predpisom, ki ureja kakovost površinskih voda, če je vodni vir za oskrbo s pitno vodo površinska voda. Upravljavec vodovodnega sistema izvaja monitoring vodnih virov v okviru HACCP sistema skladno s Pravilnikom o pitni vodi (Ur.l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09).

V 4. Odstavku 97.čl. Zakona o varstvu okolja je definirano, da monitoring lahko zagotavlja tudi občina.

Predlog:

Usklajen in racionaliziran predlog za izvedbo monitoringa vodnih virov za Mestno občino Ljubljana se nahaja v dokumentu »Proposal of integrated groundwater monitoring network of the Ljubljansko polje and Ljubljansko barje aquifers«, javno dostopnem med strokovnimi gradivi na spletnem mestu www.life-income.si (Urbanc J. s sodelavci, 2012). Obseg relevantnih parametrov za spremljanje kakovostnega stanja podzemne vode na nivoju lokalne skupnosti in v skladu s Pravilnikom o oskrbi s pitno vodo naj se periodično enkrat letno preverja na nivoju države.

Predlog nosilca:

Mestna občina Ljubljana

3.3. Vzdrževanje spletnega pregledovalnika okoljskih podatkov za Mestno občino Ljubljana

Obrazložitev:

V okviru projekta je bil vzpostavljen spletni pregledovalnik okoljskih podatkov, namenjen splošni in strokovni javnosti, ki na enem mestu združuje podatke, pomembne za upravljanje vodnih virov v Ljubljani. Aplikacija omogoča pregled registra onesnaževalcev, parametrov kakovosti in nihanj gladin podzemne vode ter geoloških podatkov. Dostop do podatkov je prost, za nadaljnjo uporabo pa je omogočen tudi njihov izvoz: <http://akvamarin.geo-zs.si/incomepregledovalnik>.

Predlog:

Predlagamo, da Mestna občina Ljubljana s prenosom v svoje lastno informacijsko okolje prevzame naloge skrbnika pregledovalnika, to je njegovo vzdrževanje in nadgradnjo. Spletni pregledovalnik je mogoče nadgraditi z drugimi okoljskimi vsebinami, npr. s podatki o hrupu, kakovosti zraka in pitni vodi. S prevzemom skrbništva Mestne občine Ljubljana nad pregledovalnikom, ki ga predlagamo, lahko ta postane osrednji informacijski portal za seznanjanje prebivalcev Ljubljane in okolice o tem, v kakšnem okolju živijo in kako se parametri kakovosti njihovega okolja spreminjajo. Istočasno pa pregledovalnik lahko postane zbirka podatkov o okolju, pomembnih za delo odločevalcev na lokalnem nivoju.

Predlog nosilca:

Mestna občina Ljubljana v sodelovanju z institucijami, ki posedujejo podatke: Agencija RS za okolje in JP Vodovod-Kanalizacija

3.4. Prenos koncepta spletnega pregledovalnika okoljskih podatkov na druga vodovarstvena območja

Predlog:

Predlagamo, da se v razvojnih projektov, financiranih s strani države (Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, pristojna ministrstva) in s finančno podporo občin zagotovijo sredstva za postopno vzpostavitev okoljskih pregledovalnikov tudi za preostala vodovarstvena območja. Okoljski pregledovalnik je možno nadgraditi tudi s podatki o monitoringu tal, zraka, hrupa in pitne vode.

Predlog nosilca:

Lokalne skupnosti kot sofinancer projektov, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje.

4. PODROČJE PRISTOJNOSTI UPRAVLJAVCEV VODOVODNIH IN KANALIZACIJSKIH SISTEMOV

4.1. Dopolnitev programa ukrepov v primeru izrednih dogodkov na nivoju izvajalcev javne preskrbe s pitno vodo

Obrazložitev:

V skladu s 4. odstavkom 38.čl. Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN) Ur.l. RS, št. 64/1994, Ur.l. RS, št. 33/2000 Odl.US: U-I-313/98, 87/2001-ZMatD, 41/2004-ZVO-1, 28/2006, 51/2006-UPB1, 97/2010, v skladu z Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Ur.l. RS, št. 3/2002 (17/2002 popr.), Ur.l. RS, št. 17/2006, 76/2008) in v skladu z 22. členom Pravilnika o pitni vodi (Ur.l. RS 35/06, 41/08, 28/11) 1. odstavek, 14.tč., morajo izvajalci javne preskrbe s pitno vodo, pripraviti program ukrepov v primeru izrednih dogodkov v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Trenutno veljavni programi ukrepov ne obravnavajo nujno vseh izrednih dogodkov, med katere spadajo tudi npr. potresi, poplave, nenadne nesreče na cestah in železnicah, ki ogrožajo podzemne vode. Ker programi ukrepov niso dovolj natančno izdelani, obstaja možnost, da niso postali del vhodnih gradiv za pripravo načrtov ukrepov zaščite in reševanja na občinskem nivoju in ne na regijskem nivoju.

Predlog:

Izvajalci javne preskrbe s pitno vodo morajo preveriti, ali programi ukrepov v primeru izrednih dogodkov obravnavajo tudi ukrepe v primeru dogodkov na cestah in železnicah oz. na prispevnih območjih črpališč, ki ogrožajo kakovost podzemnih virov pitne vode. Izvajalci morajo poskrbeti, da program ukrepov glede na določbe Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja usklajen z nosilci načrtovanja.

Predlog nosilcev:

Izvajalci javne preskrbe s pitno vodo

4.2. Uporaba odločitvenega orodja (DSS) v izrednih razmerah

Obrazložitev:

V okviru projekta INCOME je bil razvit računalniški sistem za podporo odločitvam, ki v primeru okoljskih nesreč na vodovarstvenih območjih nudi ključne informacije za ukrepanje in predloge, kaj je potrebno storiti, da preprečimo ali vsaj omilimo posledice v okolju.

Predlog:

Izvajalec javne preskrbe s pitno vodo naj vključi DSS v program ukrepov v primeru izrednih dogodkov (tč.4.1.) in usposobi osebje za delo z računalniškim orodjem.

Predlog nosilca:

JP Vodovod-Kanalizacija, Mestna občina Ljubljana: Oddelek za varstvo okolja, Oddelek za zaščito, reševanje in civilno obrambo, izobraževanje: Geološki zavod Slovenije.

4.3. Vzpostavitev odnosa s kmetovalci

Obrazložitev:

Uredba o načinu izplačevanja in merilih za izračun nadomestila za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti zaradi prilagoditve ukrepom vodovarstvenega režima (Ur.l. RS 105/2011) definira vrste ukrepov, za katere se lahko izplačajo nadomestila za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti zaradi prilagoditve ukrepom vodovarstvenega režima, način izplačevanja in merila za izračun višine nadomestil za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti. Definirane so naloge upravičenca do nadomestila in zavezanca (izvajalec javne službe preskrbe s pitno vodo). Ker zavezanci ne obravnavajo vodovarstvenih območij kot obveznih del varnostnih načrtov (predlog 1 v poglavju 2.25.) in stojijo na stališču, da na vodovarstvenih območjih nimajo nikakršnih pristojnosti, je posledica uredbe izključno birokratski pristop, ki ni učinkovit.

Predlog ukrepov:

Ker zavezance ni možno prisiliti v izvedbo aktivnosti z določbami predpisov, predlagamo izvedbo pilotnih poskusov z zavezanci, ki imajo interes in izkušnje. Od zavezancev se pričakuje, da z različnimi pristopi (organiziranje srečanj, prostovoljno anketiranje, itd.) vzpostavijo dolgoročen odnos z upravičenci in o ugotovitvah poročajo ministrstvu.

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, izvajalci javne preskrbe s pitno vodo

5. PODROČJE PRISTOJNOSTI STROKE

5.1. Vzpostavitev predlogov za prednostne projekte s področja upravljanja voda

Obrazložitev:

V času priprave predloga INCOME projekta je bilo ugotovljeno, da se na nivoju državnih institucij zadevamo nujnosti priprave projektnih predlogov, kot je INCOME, za namene reševanja ključnih problemov upravljanja z vodami, a nedvoumne usmeritve s strani državnih institucij raziskovalcem za reševanje prioriternih nalog države niso bile vzpostavljene. Zato se je INCOME projektna skupina odločila, da projektno idejo razvije le glede na strokovna stališča projektne skupine.

Predlog:

Stroke mora oblikovati predlog prioriternih strokovnih nalog, ki jih je možno reševati z razvojno-raziskovalnimi projekti v okviru evropskih projektov ali projektov, financiranih strani državnega proračuna. Na osnovi predloga stroke se od državnih institucij pričakuje detajlno pripravo strokovnih podlag, ki jim bodo raziskovalne skupine sledile pri pripravi projektnih predlogov.

Povezava z NUV:

/

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

5.2. Dopolnitev načrta upravljanja z vodami s predlogi ukrepov projekta INCOME

Obrazložitev:

V okviru projekta INCOME so se v sodelovanju s člani projektne skupine in zunanji strokovnjaki izoblikovali predlogi, za večino katerih menimo, da predstavljajo nadgradnjo temeljnim in dopolnilnim ukrepom NUV.

Predlog:

Predlagamo, da stroka preveri možnost nadgradnje predlogov NUV s konkretnimi predlogi INCOME.

Povezava z NUV:

Splošna

Predlog nosilca:

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

OSVUTEK

